EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 264, Mart 2010

Tekel Direnişi tayin edici aşamada...

Kazanmak için cüret, inisiyatif, seferberlik!

TEKEL direnişinin kaderinin çizileceği günlere girmiş bulunuyoruz. Direnişin geleceğinin belirleneceği bu günlerin her anı hayati bir önem taşımaktadır. Hükümet cephesi 4-C köleliğine boyun eymeyecek olanlar işsizlikle ve buna rağmen direnişin sürdürülmesini ise polis terörüyle tehdit etmeye devam etmektedir. Son olarak başbakan bu konuda kritik tarih olarak 2 Mart'ı anmış bulunmaktadır.

Direnişin gündeme getirdiği genel grev-genel direnişin gerçekleştirilememesi ve sendikal bürokrasinin belirlediği sınırların aşılamamasından dolayı, hükümetin bu tehditleri gelinen yerde direniş üzerinde bir basınca da dönüşmüş durumdadır. Her ne kadar TEKEL işçileri direnişi sürdürme kararlılıklarını her defasında gösteriyorlarsa da, sendika bürokratları bu basıncın bir parçası olarak direnişin altını oymaya başladılar bile. İhanet ve teslimiyet işbirlikçi sermaye iktidarı ile elele vermiş ve TEKEL direnişini bitirmek üzere harekete geçmiş bulunmaktadır.

Bu noktaya kuşkusuz bir anda değil, süreç içerisinde gelindi. Sendika bürokratları direnişçi işçilerin baskısıyla almak zorunda kaldıkları eylem kararlarının altını boşaltırlarken, sınıfı bir ihtiyaç haline gelen genel grev-genel direniş hedefinden uzaklaştırmak için de ellerinden geleni yaptılar. 4 Şubat eylemi bu amaçla kullanıldı. Genel grev-genel direniş basıncı savuşturulduktan sonra ise, göstermelik eylemlerle direnişin harareti düşürülmeye ve sönümlenmesinin yolu düzlenmeye çalışıldı. Dikkatler sokaktan hükümetle görüşmelere ve mahkeme kapılarına çekilerek, mücadele inancı ve umutlarını zayıflatmak için hemen herşey yapıldı. Bunda başarılı olunduğu ölçüde de direnişe daha etkili darbeleri vurmak üzere yeni oyunlara giriştiler. Hükümetin verdiği sürenin bitimine sayılı günlerin kaldığı şu günlerde ise, sendika ağaları direnişe kabaca sırtlarını dönmüş ve hainice bir tutumla sorumluluklarını ortada bırakmış durumdalar.

Sendika bürokratlarından bağımsız hareket etmenin ve gerektiğinde tüm inisiyatifi ele almanın koşullarını direniş süresince oluşturamamış olan TEKEL işçileri ise, gelinen yerde bir bakıma bunun kaçınılmaz bedelini ödüyorlar. Bu öldürücü zaafiyetten dolayıdır ki, ihanet ve teslimiyet karşısında halen bilinçli, planlı ve örgütlü bir inisiyatif gösteremiyorlar.

Sendika bürokratlarından bağımsız hareket etmenin koşulu, direnişin kendi içerisinde bir önderlik iradesini çıkarmaktan geçiyordu. Bu yapılamadığı için sınırları belli olan sendika bürokratlarına mahkum olunmuştur. Direnişin yükünü omuzlayacak bir önderlik, elbette direnişin öncü potansiyellerinin açığa çıkarılması,

sınıf bilincinin ve örgütlülük düzeyinin geliştirilmesi ölçüsünde mümkün olabilirdi. Bu ise öncü devrimci müdahalenin en önemli göreviydi. Sınıf devrimcileri ihtiyacı başından itibaren böyle görmüş ve karşılanmadığı durumda sonuçları ağır olacak bu boşluğu gidermeyi kendi yönlerinden temel bir görev saymışlardır. Süreç içerisinde direniş alanında belli bir müdahale çabası içerisinde olan diğer devrimci ve ilerici güçlerle oluşturulan ortak müdahale zeminlerini de bu amaçla yönlendirmeye çalışmışlardır. Bu çabalar zamanla her ne kadar belli sonuçlar vermişse de, yazık ki bu sözkonusu ihtiyacı karşılayacak düzeyde olamamıştır.

Reformist blok direnişin önüne bir engel olarak çıktı

Bu noktaya gelinmesinde reformist akımlar blokunun da önemli bir rolü vardır. Sonuçta reformizm direniş karşısında kendi doğasına uygun davranmıştır. Direnişe yönelik devrimci müdahale, TEKEL direnişine bağımsız siyasal bir nitelik ve giderek sendika bürokratlarını aşacak bir önderlik düzeyi kazandırmaya çalışırken, reformist güçler bunun önüne açık gerici engeller olarak çıkmışlardır. Pratikte çoğu kez yaşandığı üzere devrimci güçlere saldırmış, sendika bürokratlarına ise paravan olmuşlar ve sonuçta onların hizmetinde hareket etmişlerdir. Öyle ki, TKP işi, dağıttığı bildirilerle işçileri, "marjinaller" olarak nitelediği devrimci güçlerden uzaklaşmaya ve sendikanın çizgisinden kopmamaya çağırmaya kadar vardırabilmiştir. Bu tamı tamına işçileri devrimcilere karşı sendika bürokratlarının yanında yer almaya, onlara güvenmeye, onları izlemeye çağırmak demekti.

Bu uğursuz rolü ötek reformist parti ve gruplarda da üstlendiler. TKP, ÖDP, Halkevleri ve EMEP'ten oluşan reformist blok birçok durumda fiilen devrimci güçlerin karşısına dikildi. Bu doğrultuda işçilerin geri bilincinden, özgüvenlerindeki zayıflıklardan, sendika bürokratları karşısındaki zaafiyetlerinden yararlandılar, dahası bunları bizzat beslediler ve bütün bu bakımlardan direniş karşısında gerici bir rol oynadılar. Bunun karşılığını da direniş süreci boyunca sendika bürokratları tarafından özel tarzda kollanarak aldılar. Bu bir al gülüm ver gülüm ilişkisiydi. Özetle TEKEL Direnişi reformizmin toplumsal ölçekte etkileri olabilen her ciddi mücadelede nasıl bir rol oynayabilecekleri konusunda da yeni bir somut siyaset dersi ve deneyimi sunmuş oldu.

Kuşkusuz reformizm, toplum düzeyinde böylesine sarsıcı etkiler yaratabilen her direniş durumunda önemle hesaba katılması ve mutlaka aşılması gereken bir gerici engeldir. Gerekli ve önemli olan, direnişçi sınıf kitlesini devrimci politikaya kazanacak bir politik-pratik kapasiteyi ortaya koyabilmektir. Bunda başarı gösterilebildiği ölçüde reformizmin varlık zemini de ortadan kaldırılmış ve koyduğu engeller aşılmış olacaktır. Bugün için bakıldığında, bu engellerin aşılamadığı açıktır. Bunda direnişçi işçilerin nesnel durumunun yanısıra öncü devrimci müdahaledeki nesnel ve öznel yetersizliklerin rol oynadığını söylemek gerekir.

Sınıf hareketinin geriliği TEKEL direnişine ayak bağı oldu

TEKEL direnişinin, direnişi ileriye taşıyacak bağımsız bir bilinç ve örgütlenme düzeyini ortaya çıkaramamasının en önemli nedenlerinden biri, sınıf hareketinin mevcut geri düzeyi ve dağınıklığı olmuştur. İşçi sınıfının bir parçası olarak, onun geri özelliklerini, sorunlarını ve zayıflıklarını taşıyan TEKEL işçileri, bu nesneliğe meydan okuyarak ileri bir çıkış yapmışlardır. Sermayenin canlarını yakan saldırıları onları ileriye çıkmaya

zorlamış ve kendilerini işçi sınıfının önünde bulmuşlardır. Sınıfın öncü bölüğü olma konumu kazanan TEKEL işçileri, bir yandan bugünün sınıf hareketine özgü tüm sorunları/zaafiyetleri bünyesinde taşırken, diğer yandan hızla bu sorunların üstesinden gelecek iç imkanları da yaratmaya başlamış, siyasal sınıf kimliği kazanmak doğrultusunda önemli bir mesafe almışlardır. Genel grev-genel direnişin yanında dayanışma grevinin gündeme sokulması için gösterilen ileri militan inisiyatif bunun ürünüdür. Ancak sonuçta TEKEL işçileri, bir yandan kendi iç yetersizlikleriyle sınırlanırlarken, diğer yandan işçi sınıfının daha belirgin yetersizlikleri tarafından geriye çekilme durumuyla yüzyüze kalmışlardır.

TEKEL işçileri ortaya koydukları direniş kararlılığı ve militan inisiyatifiyle sınıf kitlelerini yanlarına çekmek için zorladılar. 17 Ocak'taki inisiyatif bunun göstergesi ve 4 Şubat dayanışma grevi bunun ürünüydü. Fakat 4 Şubat başarısızlığı, TEKEL direnişinin toplum düzeyindeki sarsıcı etkisine rağmen sınıf hareketinin mevcut sınırlarını göstermekteydi. Bunu en net gören ve acısını hisseden de yine bizzat TEKEL işçileri oldular. Bunun nedenle 4 Şubat eylemi direnişçi işçilerin moralinde ve özgüveninde derin kırılmalara yol açtı. Yani sınıf hareketinin geri düzeyi, TEKEL işçilerini daha ileriye sıçramaktan alıkoydu. Zaman içerisinde de başarma umudunu ve inancını yaraladı.

Sendika bürokratları ve ona arka çıkan reformist çevreler de bu kırılmayı büyüterek yol aldı. Böylelikle sendikal bürokrasinin ve reformizmin direniş üzerindeki etkinliği ve kontrolü giderek arttı. Arttıkça da, direnişin siyasal bir sınıf bilinci kazanması, iç örgütlülüklerini yaratması ve militan bir hatta ilerlemesi engellendi. Direnişin ufku kurulu düzenin sınırlarına ve siyasal çerçevesine hapsedilirken, devrimci güçlerin çabasıyla oluşturulmaya çalışılan işçi komitelerini filiz halindeyken ezmek için her türlü gerici yönteme ve manevraya başvuruldu. Mücadele direniş alanındaki pasif beklemeyle sınırlandı. Durumu değiştirmek için devrimcilerin çabası ve ileri işçilerin inisiyatifiyle yapılan ileri çıkışlar ise ya engellendi, ya da engellenemediği yerde kontrol altına alınarak sonuçta etkisizleştirildi.

Bugün direnişin gelip dayandığı nokta, sendikal bürokrasinin ve reformizmin elbirliğiyle direnişin önüne koyduğu sınırlardır. Sermaye adına hükümet tarafından konulan sınırları aşamayan, bunun için gerekli olan ufka, inanca, özgüvene ve kararlılığa sahip olmayan bu güçler direnişin enerjisini ve gücünü zayıflatmış, TEKEL işçilerinin ileri özelliklerini törpülemiş, sakatlamışlardır. Üst kademe bürokratlar da bundan cesaret alarak TEKEL işçilerinin militan çıkışlarıyla önlerine koydukları mücadele görevlerini ortada bırakmış ve ihaneti seçmişlerdir. Sonuçta direniş mevzisi güçlendirilip ileriye taşınamadığı gibi, şu haliyle önemli ölçüde zayıflatılmış durumdadır.

Direnişe müdahaledeki öznel zayıflıklar

Bu zayıflığı aşmak sadece direniş mevzisine yapılacak müdahaleden ibaret değildir. Dahası direniş mevzisini güçlendirmek aynı zamanda TEKEL işçisiyle eylemli dayanışmayı ülke düzeyine yaymaktan geçmekteydi. Fakat bu bakımdan direnişin gücü ve sarsıntısının yanında oldukça sönük kalan bir tablo ortaya çıkmıştır.

Bunun böyle olmasının en önemli nedenlerinden birisi kuşkusuz genel olarak solun, özelde ise halkçı devrimci-demokrat grupların durumudur. Bu grupların hiç değilse bir kısmı her ne kadar direniş alanında belli bir yoğunlaşma içerisinde olmuşlarsa da, bu kendiliğinden bir

sürüklenişi aşamamıştır. Bunun ise, direniş mevzisine devrimci politik etkiyi taşımakta yararı ne olursa olsun, sınırları bellidir. İdeolojide, pratikte ve örgütlenmede sınıftan uzak halkçı gruplar, geçmişte olduğu gibi küçük-burjuva kimliğine uygun bir toplumsal tabandan da bugün yoksun oldukları için, direnişe yönelik toplum düzeyinde bir desteğin örgütlenmesine de ciddi bir katkıda bulunamamışlardır. Sınırları belli birkaç örnek dışında bırakılırsa, geleneksel sol hareketin geçmişteki en önemli mevzileri olan semtler ve üniversiteler büyük ölçüde hareketsiz kalmıştır. Oysa direnişin güçlendirilmesi bakımından bunun özel bir önemi vardı.

Sorun dar anlamda TEKEL işçilerinin özlük haklarına kavuşması değildir. Asıl kazanım, TEKEL işçileriyle birlikte işçi sınıfının bağımsız-siyasal bilincinin ve örgütlenme düzeyinin yükseltilmesi, militanlaştırılması, özcesi devrimcileştirilmesi yönünde alınacak mesafe olacaktır. TEKEL işçilerinin kazanması da esasta bu mesafenin ne kadar alındığına sıkı sıkıya bağlıdır.

Ancak, TEKEL işçilerinin ayaklarını bağlayan en önemli neden işçi sınıfının mevcut geriliği olmuştur, bunu altını çizerek yineliyoruz. Bu nesnellik, TEKEL direnişinin sarsıcı etkilerinden de yararlanılarak değiştirilemediği ölçüde, direnişin gücünü ve kararlılığını zayıflatabilmiştir.

Kazanmak için cüret, cesaret ve seferberlik!

Tüm yetersizliklere, sorunlara ve varılan sınırlara karşın herşey bitmiş değildir. Kazanmak hala da olanaklıdır, bunun imkanları fazlasıyla vardır. Tehditlere papuç bırakmayarak muhtemel bir saldırıyı kitlesel bir savunma kalkanı ve militan bir direnişle püskürtmek, böylece direniş mevzisini mutlak biçimde korumak bunun zorunlu ilk koşuludur.

Sorun dar anlamda TEKEL işçilerinin özlük haklarına kavuşması değildir. Asıl kazanım, TEKEL işçileriyle birlikte işçi sınıfının bağımsız-siyasal bilincinin ve örgütlenme düzeyinin yükseltilmesi, militanlaştırılması, özcesi devrimcileştirilmesi yönünde alınacak mesafe olacaktır. TEKEL işçilerinin kazanması da esasta bu mesafenin ne kadar alındığına sıkı sıkıya bağlıdır.

Direnişte inisiyatifi ele alacak bir önderlik düzeyinin ortaya çıkarılması, direniş mevzisinin düzenin koyduğu engelleri aşacak bir savaşım ruhuyla donatılması, işçi sınıfı ve emekçilerin geniş bölüklerinin direnişin aktif bir parçası haline getirilmesi, bu çerçevede sınıfın önüne konulan sendikal ve siyasal engelleri aşacak etkili bir mücadele hattının ülke çapında yaygınlaştırılması, günün yakıcı görevleri arasındadır.

TEKEL direnişi daha şimdiden muazzam bir rol oynamış, yarattığı çok yönlü etkilerle sınıf ve kitle hareketine büyük kazanımlar sağlamıştır. Ama onun muhtemel bir olumsuz akibeti burjuva gericiliğini tarafından tüm bu kazanımların gölgelenmesi, zayıflatılması ve etkisizleştirilmesi doğrultusunda kullanılacaktır. Böylece son yirmi yılın bu en etkili işçi direnişinin mücadeleyi ileriye taşıyacak etkileri önemli ölçüde bloke edilmiş olacaktır. Buna hiçbir biçimde fırsat vermemek, TEKEL işçilerinin bilinçleri aydınlatan ve yürekleri ısıtan bu büyük çıkışının siyasal ve moral kazanımlarını savunmak, korumak ve ileriye taşımak günün en acil, en yakıcı ve en öncelikli görevidir. Tüm güç ve olanaklar bunun için kullanılmalı, tüm irade ve enerji bu doğrultuda seferber edilmelidir.

EKİM

Partiyi proleterleştirmenin sorunları

Partimizin III. Kongresi siyasal sınıf çalışmamızın değişik sorunlarını ele alarak tartışma ve değerlendirmelere konu etmiş, bunların ışığında parti inşa sürecinde yeni döneme ilişkin görev ve sorumlulukları tanımlamıştır.

Parti inşa süreci kapsamında ele alınan temel başlıklardan biri de partinin proleterleştirilmesi sorunudur. Bu, bugün partinin zayıf ve yetersiz kaldığı alanlarından biridir. Hem kongre gündem önerisi metninde, hem de kongre platformunda bu sorun çeşitli yönleriyle tartışılmış ve belli sonuçlara varılmıştır. Partinin temel zayıflık alanlarından biri olarak işaret edilen proleterleşme sorunu, temelde partinin sınıfsal kimlik kazanması sorunudur. Partiyi ciddi bir sınıf partisi haline getirmenin en öncelikli alanlarından ve adımlarından biridir. Partimiz bu alanda ciddi mesafeler alamadığı sürece, proleter sınıf kimliğine sağlamca oturması ve misyonunu başarıyla yerine getirmesi de mümkün olamayacaktır.

Komünist hareket siyasal mücadele sahnesine adım attığı günden bu yana partiyi ideolojik kimlik ile sınıfsal kimliğin örgütlü organik bütünlüğü olarak tanımlamış, parti inşa sürecine de bu perspektif yön vermiştir. Başından itibaren tüm dikkat ve çabasını sınıf hareketine yönelten, bu zemin üzerinden yol yürüyen hareketimiz, sınıfın öncü ve ileri kesimleri içinde kadrolaşarak sınıf kimliğini sağlamlaştırmanın önemine her zaman dikkat çekmiş ve bugün bu açıdan kısmi sonuçlar elde etmeyi başarmıştır. Ancak bunlar henüz sınırlı kazanımlardır, bu alanda alınması gereken mesafenin henüz yalnızca ilk adımlarındadır.

Bugün parti örgütü olarak tüm gövdemizle sınıfın içindeyiz. Siyasal faaliyetimizin esası sınıfı örgütleme ve devrimcileştirme, bağımsız devrimci bir sınıf hareketi geliştirme hedefine yöneliktir. Bu hedef doğrultusunda sınıf kitlelerine yönelik çok yönlü ve sistematik bir faaliyet yürütüyoruz. Bu faaliyet sonucu gelinen yerde belirli bir etki alanı da yaratmış bulunuyoruz. Sorun, yaratılan bu etki ve imkanların her açıdan örgütlü bir güce dönüştürülebilmesindedir. Partinin proleter sınıf bileşimi de buna bağlı olarak yükselecektir. Oysa bu açıdan halihazırda ciddi yetersizlikler içinde olduğumuzun altı kalınca çizilmelidir.

Kuşkusuz partili kadro ve militanlarımız sorunun bu yönüne ilişkin net bir bakışaçısına sahiptirler. Bunun devrimci siyasal mücadele açısından tayin edici öneminin bilincindedirler. Ancak açık bir perspektife sahip olmak ile sorunun pratik çözümü arasındaki açı ortadadır. Bu açının kapatılması, saflarımızı sınıf güçleriyle beslememizle mümkün olacaktır. Bu ise, yaşanan zayıflığın gerisinde neyin durduğunun bilince çıkarılmasıyla başarılabilir.

Partinin sınıfsal bileşiminde değişim herşeyden önce sınıfa yönelik sistemli ve hedefli bir faaliyetin ürünü olabilir. Bu faaliyetin sonuçlarını üretebilmesi ise, olağan dönemlerin rutin faaliyetinin çok ötesine geçmekle mükündür. Zira, salt gündelik çabaların bu açıdan yaratacağı sonuçların sınırları bellidir ve bugüne kadar bu sınırlılıkları yaşadık. Ancak bugün sınıf kitleleri eylemli bir sürece girmiş bulunuyor. Bu eylemlere girişken, inisiyatifli, yaratıcı ve militan bir önderlik sorumluluğu bugünün yakıcı pratik ihtiyacıdır. Eylemin ve mücadelenin öne çıkaracağı proleter öncüleri parti saflarına kazanmak, onlar üzerinden kadrolaşmayı başarabilmek, böylece partinin sınıf bileşiminde mesafe almak da ancak bu taktirde olanaklıdır.

Partimiz çeşitli direnişlere müdahale edebilen bir düzeye ulaşalı epey bir zaman oldu. Onlarca direniş pratiğine sahibiz. Ancak buna

rağmen, bu süreçler içinden kadrolaşmakta, dolayısıyla partinin sınıf kimliğinin sağlamlaştıracak adımlar atmakta yetersiz kaldık. Bu direnişler şahsında çok sınırlı kazanımlar elde edilebildi. Oysa, yineliyoruz, direnişler ve eylemli süreçler kadrolaşmak açısından en verimli ve uygun zeminlerdir. Bugüne kadar müdahale ettiğimiz, dahası bizzat örgütlediğimiz direnişler üzerinden kadrolaşmada belirgin biçimde yetersiz kaldık. Bunun nedenlerini sözkonusu deneyimlerden hareketle somut biçimde ve çok yönlü olarak sorgulamalı, bundan gerekli sonuçları çıkarabilmeliyiz.

Sınıf içerisinde kadrolaşabilmeliyiz

Kadrolaşma her şeyden önce sınıf zemini demektir, onu faaliyetin temeli haline getirmeyi gerektirmektedir. Parti faaliyetimiz böyle bir zemine sağlam biçimde oturmuş bulunmaktadır. Siyasal sınıf çalışmamız işçilerle doğrudan temas kurmamızı ve onlarla bulundukları alanlar üzerinden buluşmamızı sağlamaktadır.

Bugün partinin çevresinde birikmiş genç bir işçi kuşağı bulunmaktadır. Dahası partinin saflarında sınıf bilinçli proleter kadrolarımız var. Bu kadrolar siyasal sınıf faaliyetimizin örgütlenmesinde öne çıkmakta, siyasal-örgütsel planda görev ve sorumluluklar üstlenmektedirler. Parti bu açıdan belli bir aşamayı geride bırakmıştır. Ancak daha ileri bir aşamaya ulaşmayı sağlayacak bir düzey ve tempodan yoksun bulunmaktadır. Kendi maddi-toplumsal zemini üzerinde faaliyet yürüten ancak onun güçleriyle birleşmede zayıf kalan bir tablo ile yüzyüzeyiz.

Proleterleşmek hedefi daha somut hale getirilmeli!

Partiyi sınıf bileşimi yönünden proleterleştirme sorununun taşıdığı hayati önem konusunda saflarımızda tam bir bilinç açıklığı vardır. Sorun bu bilinci somut pratik bir yönelimle birleştirmektedir. Proleterleşme hedefi mutlaka somut bir plana dayanmalıdır. Partinin tüm yönetici organları, komiteleri, birimleri ve kadroları partinin proleterleştirilmesini temel bir kaygı haline getirmeli, sistemli bir çaba ve özel bir yüklenmenin konusu yapmalıdır.

Gelinen yerde parti çeperinde anlamlı bir işçi ilişki ağı bulunmaktadır. Bu güçler sistematik bir çabayla eğitilmeli ve çeşitli zeminler, kanallar ve örgütsel biçimler yaratılarak örgütlenebilmelidir. Fabrika eğitim grupları, çalışma grupları, çalışma komiteleri, yayın ve bülten ekipleri, dağıtım grupları ve giderek fabrika hücreleri biçiminde değişik biçim ve yöntemler kullanılarak sınıf zemininde kadrolaşmanın uygun zeminleri yaratılmalı, bu güçler dönüştürücü pratik içerisine sokularak bu kimliğin kalıcı ve sağlam bir temele kavuşması sağlanmalıdır.

Partimizin siyasal sınıf çalışması tablosuna bu açıdan baktığımızda, karşımıza çıkan durumu şöyle tanımlayabiliriz: Partimiz sınıf çalışmasında giderek öne çıkmaktadır. Faaliyet yürüttüğü alanlarda sınıf kitleleriyle gündelik temas kurabilecek zeminler ve imkanlar yakalamaktadır. Sınıfın temel ve güncel gündemlerini, sorunlarını, yönelimlerini, arayışlarını daha somut yakalayabilmekte, etkili ve yaygın bir faaliyete dönüştürebilmektir. Bu süreçlere ve gündemleri yerel araç, biçim, zeminleri kullanarak etkili bir müdahale yapabilmektedir. Etrafında biriken sınıf güçlerini siyasal gelişmeler üzerinden eylemli bir zemine çekerek politik ve örgütsel yönden gelişimlerini hızlandırmaktadır. Ama bütün bunlara rağmen kadrolaşma planında zayıf kalınmakta, bu alanda belirgin bir zorlanma yaşanmaktadır.

Yaratıcı ve dönüştürücü bir çabayı esas almalıyız!

Sınıf içinde kadrolaşmak somut bir planlamayı gerektirmektedir. Böyle somut bir planlama, buna uygun düşen bir pratik ve özel bir yüklenme yoksa, partinin proleterleşmesini sağlayacak bir doğrultu yakalamak mümkün olamaz.

Bugün siyasal faaliyetin örgütlenmesinde planlama bakımından esaslı bir sorun olmadığını

söyleyebiliriz. Hemen tüm temel organlarımız/birimlerimiz somut planlamalara sahiptirler. Somut hedefler belirlemekte ve buna yönelik sistemli bir faaliyet yürütmektedirler. Bu faaliyet belli somut sonuçlar da yaratmaktadır. Ancak ortaya çıkan imkanların değerlendirmesi ve kalıcı bir zemine dönüştürülmesi bakımından bir atalet, kanıksama ve zaafiyet sözkonusudur. Bu aynı zamanda tarzımızdan kaynaklanan bir zaafiyetin de göstergesidir.

Siyasal sınıf pratiğimizin toplamı süreçleri üzerinden bakıldığında, durumu daha somut olarak şöyle tanımlayabiliriz. Birçok temel bölgemiz sınıf çalışması üzerinden kendi etrafında öbeklenen bir işçi ilişki ağına sahiptir. Faaliyetin kapsamı ve sürekliliği ile siyasal atmosferin durumu bu ilişkilerin genişlemesine ya da daralmasına yol açmaktadır. İşte bu ilişki ağı planlı bir müdahalenin konusu olmak durumundadır.

Çeperimizdeki güçleri kadrolaştırarak parti saflarına kazanmak her dönem, fakat özellikle de bugün öncelikli görevlerimizden biridir. Bu ise her şeyden önce, bu güçlerin tanınması, tanımlanması ve faaliyetin ihtiyaçlarına uygun bir biçimde adım adım eğitilip ileri çıkarılması demektir. Ancak bu noktada belirgin bir zayıflık yaşanmakta, bu güçlerin kadrolaşması çoğu zaman kendiliğinden bir sürece bırakılabilmekte ya da sınırlı bir çabanın konusu olabilmektedir. Zamanında yapılan dönüştürücü müdahaleler ile ileri çıkmaya ve kadrolaşmaya açık bir dizi ilişkimizin geriye düşüp kaybedilmesinin gerisinde, böyle planlı bir yüklenme içine girememiz yatmaktadır. Oysa kadrolaşmak, bilinçli ve planlı bir yönelim ve somut bir yüklenme üzerinden başarılabilir.

Çoğu zaman çevremizdeki güçlere zamanında müdahale etmek yerine beklemeci ya da ertelemeci bir tutum içine girebiliyoruz. Üstelik bu sadece etrafımızdaki güçlere müdahaledeki zayıflıkla da sınırlı değil. Örneğin bir dağıtım faaliyetinden etkilenerek bizimle temas kurmak için girişimde bulunan bir işçiye karşı kayıtsız kalabiliyoruz veya ilk adımı atıp arkasını boş bırakabiliyoruz. Ya da ilgili organ veya kişiye iletilmiş bir takım bilgiler bir tarafa itilebiliyor. Oysa, bize yönelen güçlerle hızla ilişki kurarak, onları mücadele saflarına kazanacak bir müdahaleyi gerçekleştirebilmek durumundayız. Bazen tek bir ilişki dahi yeni bir alana, fabrikaya ya da başka ilişkilere ulaşmamızı sağlayan önemli bir halka olabilir. Nitekim bunun olumlu birçok örneği de pratiğimizde mevcuttur. Eğer bu imkanlar zamanında ve gereklerine uygun değerlendirilebilirse, çalışmamıza yeni alanlar, imkanlar ve soluk boruları açılabilecektir.

İkinci olarak, siyasal sınıf faaliyetinin belli araç, yöntem ve zeminlerinin kullanılması, belli siyasal pratiklerin gerçekleştirilmesinin kadrolaşmayı kendiliğinden sağlayacağı yönündeki bir düşünüş ve bakışın yön verdiği bir tarzın/yaklaşımın saflarımızdaki etkisidir. Bu tarz, belli kalıplara takılıp kalmak, sınırlarını zorlamamaktır. Alışılagelmiş tarz ve yöntemlerin dışına çıkmayı başaramamaktır. Zorlayıcı, dönüştürücü, yaratıcı ve koparıcı bir pratikten uzak olmaktır. Hem güçlü devrimci bir iddianın temsilcisi olarak ortaya çıkmak hem de bunun gerektirdiği bir davranış ve pratik içinde girmekten uzak durmaktır.

Aslında bu kendinden memnun ruh halinin de ifadesidir aynı zamanda. Bu ruh hali ve düşünüş tarzının yön verdiği bir pratiğin ise mevcut olanı değiştirip dönüştürme başarısı gösteremeyeceği açıktır. Bu zayıflık geride bırakılmalı, devrimci iddia ve misyonun zorunlu kıldığı bir sınıf devrimciliği anlayışı pratiğe geçirilmelidir.

Üçüncü olarak, parti çeperinde biriken güçlerin siyasal süreçler/pratikler üzerinden ilerlemeleri ve bu temelde bir kimlik kazanmalarını beklemekten öte, bu güçleri parti çizgisi temelinde eğiten, partinin politik ve örgütsel hedefleri doğrultusunda harekete geçiren, zamanında çeşitli görev ve sorumluluklara hazırlayan bir pratik ortaya konulabilmelidir. Ancak organlarımız bu açıdan yönlendirici ve örgütleyici bir konumdan yer yer uzak kalabilmektedirler. Saflarımızdaki her bir militanın siyasal pratik içinde gelişimini hızla biçimlendirecek bir yoğunlaşma içerisine sokabilmeliyiz. Bu da, çeperimizde biriken sınıf güçlerinin süreçlerini, politik-örgütsel gelişimlerini sınıf çalışmamızı öncelikli hedefleri üzerinden ilerletecek bir çabanın esas alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Liseli gençlik çalışmasına yüklenmek, geleceği örgütlemektir!

Liseli gençlik çalışmasının sorunları

Genel olarak gençlik hareketindeki durumun aksine, onun kendine özgü bir alanı olan liseli ayağında son yıllarda olumlu bir gelişim yaşanıyor. Anlık parlayıp sönen bir gelişme olmadığı, son birkaç yıldır belli bir istikrar taşıdığı oranda, bir çekim merkezi de oluşturuyor.

Doğal olarak devrimci faaliyet böyle bir gelişmeyi hesaba katmadan sağlıklı bir ilerleme yaşayamaz. Komünistler olarak bu gelişmeye, hem politik bir liseli gençlik hareketi geliştirme görevi çerçevesinde, hem de bundan da güç alarak genel gençlik hareketindeki dağınıklık ve zayıflığı gidermek üzerinden yaklaşıyoruz. Ayrıca, liseli gençliğin en azından ileri kitlesi planında yaşanan gelişme, gençlik alanına yönelik politik ve örgütsel perspektiflerimizin daha geniş ölçekte hayat bulmasının maddi temelini de büyütüyor.

Baskı ve saldırılara rağmen liselerde kaynaşma ve hareketlilik sürüyor

Elbette her toplumsal mücadele dinamiği gibi gençlik hareketi de öncelikle ileri kitlesi üzerinden değerlendirilebilir. Çünkü hareket bizzat ileri kitlesinin nicel ve nitel tablosu, sosyal siyasal etkinliği, daha özelde bilinç ve örgütlülük düzeyi üzerinden kendini ifade eder.

Bu açıdan, genel gençlik hareketinin ağırlık merkezini oluşturan üniversiteli gençlik cephesindeki zayıflık ve gerileme tüm ağırlığıyla sürüyor. Devletin üniversitelerdeki soruşturma ve okuldan atma saldırısının kalıcılaşmasıyla, gençlik hareketindeki kırılma ve gerileme her yıl daha da derinleşiyor. Elbette hızlı bir sirkülasyon yaşanması nedeniyle bu durumun değişme olasılığı her zaman vardır. Aslında Türkiye gibi çözümsüz, geleceksizlik sorununun derinden yaşandığı ülkelerde, toplumsal-siyasal süreçlerden bağımsız olarak, gençlik kendi alanında her an yeni bir canlanmaya kaynaklık edebilecek bir potansiyel taşıyor. 2000'li yılların ikinci yarısına girmeden önce düzen bu potansiyeli zapturapt altına almayı başardı. Bugün gençlik hareketinin taşıyıcısı ileri kitle, soruşturma ve okuldan atılma temel engelini aşamadığı müddetçe kırılma ve zayıflama sürecektir. Bu başarılmadan, geniş gençlik yığınlarının içine hapsolduğu cendereyi parçalamak mümkün değildir.

Baskının daha katmerlisinin yaşandığı bir alan olan liselerde ise son yıllarda bir kaynaşma ve hareketlilik göze çarpıyor. Elbette bu henüz geniş yığınların mücadeleye aktığı bir genel hareketlenme değil. Fakat gençliğin doğasına-yapısına yaraşır şekilde ileri kitlesinde bir artış ve aktivite yaşanıyor. Kimi yerlerde sol çevrelerin eylem kitlesinin önemli bir bölümünü liseliler oluşturabiliyor, ki bu son birkaç yıldır süreklilik gösteren bir durum. Bu gelişme, bir parça hareketin olduğu tüm kentlere yayılmış olarak yaşanıyor.

Liseli gençlik alanında gelişmeleri şekillendiren başlıca nedenler

Bu nedenler başlı başına bir

değerlendirmenin konusu olabilecek kapsamda olmakla birlikte, burada bizi ilgilendiren yönlerine işaret etmekle yetineceğiz.

Öncelikle ve özellikle işçi ve emekçi çocuklarının okudukları liseler, bulundukları yereldeki toplumsal yaşamın doğrudan bir parçasıdırlar. Bu bakımdan, özellikle taşra kentlere doğru gidildikçe, kendine özgü bir yaşam alanı oluşturan üniversitelerden oldukça farklı bir konuma sahiptirler. Bir liselinin okulunun hemen dışı, aynı zamanda onun kimliğini ve kişiliğini bulduğu, olduğu kadarıyla özgüvenine kaynaklık eden doğal çevresidir. Mahalle ya da semtinde yaşanan her gelişme liseliyi de etkilemekte, ister istemez doğrudan ilgi alanına girmektedir.

Yine özellikle işçi ve emekçi çocuklarının okuyabildiği liselerde, toplumsal çelişkiler alabildiğine çıplak ve çarpıcı bir şekilde su yüzüne vurur. Sınıflardaki sayıdan öğretmenlerin niteliğine, eğitim araçlarındaki kaliteden kantin harcamalarına, uygulanan baskılardan kılık kıyafet dayatmalarına kadar her konuda sınıf farklılıklarının yansımaları göze çarpar. Bir liseli salt okulunun not ortalamasından ve üniversite kazanma oranından bu sınıf çelişkilerini benliğinde hisseder.

İşçi ve emekçi çocukları payına üniversitelere girişin hem eğitimdeki eşitsizlik hem de ekonomik nedenlerle zorlaşması, doğal olarak üniversitelerde sınıfsal bileşimde değişime yolaçmıştır. Nitekim, üniversiteli gençlik hareketindeki zayıflığın temel nedenlerinden biri de bu değişimdir. İşçi ve emekçi çocukları, geçmişten bu yana hareketin merkezleri durumundaki üniversitelerden taşralara itilmektedir. Bunların çoğu liselerle benzer özelliklere sahiptir.

Öte yandan, liseli gençliğin büyük bir kesimi, geleceğin işçisi ya da işsizi olarak, daha şimdiden yaz tatillerinde ağır çalışma koşullarıyla tanışmaktadır. Meslek liseliler için bunun staj adı altında bir sömürü uygulaması olarak yerleşmiş olduğu biliniyor. Bu sömürü işçi ve emekçi çocuklarının önemli bir kesimini öğütmektedir. Bu durum, sınıf çelişkilerinin doğrudan üretim alanlarından, bizzat ezilen sınıfın bir parçası olarak hissedilmesine ve bu çerçevede toplumsal süreçlere şu veya bu düzeyde ilgiye yol açmaktadır.

Burada değinilmesi gereken yönlerden biri de, geleceksizlik sorununun özellikle işçi ve emekçi çocukları payına yakıcı bir şekilde kendisini dayatmasıdır. Görünürde, bu yığınlar içinde bir kesimin gelecek sorunu en azından bir dönem için, üniversite hayalleri şeklinde çözülmüştür. Gerçekte ise işçi ve emekçi çocuklarının ezici çoğunluğu açısından bunun bir hayalden öteye geçemeyeceği apaçık bir gerçektir. Bu koşullar, geniş liseli gençlik yığınlarını gelecek konusunda daha işin başında düzenden beklenti taşımamaya, önemli bir kesimini farklı arayışlara itmektedir. Bu arayışların belli bir bölümünün politik olduğunu söylemek bile gereksizdir.

Daha tali sayılsa da, liselerin 4 yıl olmasının da alandaki hareketlenmeye etkide bulunduğu söylenebilir. Hem fiziksel ve zihinsel gelişim açısından, hem de toplumsal değerler çerçevesinde önemli bir dönüm olan 18 yaşın liselerde yaşanıyor olması, liseli gençlik kitlesini geçmişe göre daha inisiyatifli hale getiriyor. Geçmişte bunlar üniversiteli gençlik hareketinin en diri öğeleri idi. Şimdi olduğu kadarıyla arayış ve sorgulamanın yoğunlaştığı yaş dönümü liselerde yaşanıyor.

Hareketin geleceği konusunda yansıyanlar

Liseli gençlik hareketi alanında bütün bu nedenlerin dolaysız etkisi altında yaşanan gelişmeler, son yılların toplumsal süreçleri tarafından da olumlu yönde beslenmiş oldu. 2007 1 Mayıs'ından alırsak, son yıllarda bir nebze canlanan ve militan öğeler taşıyan sınıf ve kitle hareketi, kendi döneminin genç kuşaklarını da doğallığında etkilemiştir. Toplumsal-siyasal süreçlerdeki gelişmeler ile

sınıf ve kitle hareketi cephesinde yaşananlar (25 Kasım kamu eylemi, TEKEL Direnişi vb.) bu alandan olumlu etkilenmenin süreceğine işaret etmektedir.

Kapitalist-emperyalist sistemin dünya ölçeğindeki bunalımı ve Türkiye'deki süreçler ise, liseli gençlik alanındaki arayışların egemenler tarafından kontrol altına alınmasını fazlasıyla zorlaştırıyor. Son yıllarda emperyalist metropollerde yaşanan gençlik hareketleri aynı zamanda bunu göstermektedir. Türkiye gibi çözümsüz toplumsal sorunların yaşandığı bir ülkede ise doğal olarak hareket sürekli bir dinamik tabana sahip demektir. Liselerde uygulanan baskılara, son yıllarda ayyuka çıkarılan polisiye önlemlere rağmen, ileri kitlesindeki artışın ve genel olarak kaynama ve arayışın sürmesinin en temel nedeni budur. Bu açıdan liseli gençlik alanında yaşanan gelişmenin bundan böyle, zaman zaman yavaşlama yaşansa bile, belli bir düzeyde süreceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Liseli gençlik hareketimizin belli özellikleri

Ülkemizdeki liseli gençlik hareketi genel gençlik hareketinin özelliklerini taşımaktadır. Özellikle ileri kitlesi, toplumsal-politik sorunlara liselerin güncel özgün sorunlarından çok daha fazla ilgi göstermektedir. Bu ilginin yarattığı nitelik, en yakıcı sorunlar olarak karşısına dikilen sınav sistemi ve paralı eğitim uygulamalarına da politik düzlemde yanıt üretmesine yol açmaktadır. Bu, gerek devrimci siyasal faaliyet, gerekse genel liseli gençlik hareketinin sağlıklı bir temelde geliştirilmesi için önemli bir olanaktır.

Bu alanda, ileri kitledeki güçlü politik ilgiye karşın, politik birikimdeki geriliğin altı çizilebilir. Bu da toplumun genel yapısı düşünüldüğünde şaşırtıcı değildir. Hatta üniversiteli gençlik hareketinin ileri kitlesinde bile bu açıdan fazlasıyla rahatsız edici bir tablo yansıyorken, liselerden yansıyan düzey anlaşılırdır.

Son yılların ileri liseli gençlik kitlesi sözkonusu olduğunda, onun devrimci mirasa ve değerlere olan sempatisi de ayrıca vurgulanmayı hak etmektedir. Bunu ülkemizdeki gericiliğin onyılları bulan ideolojik, siyasal, kültürel hegemonyasına karşın, toplumsal çelişkilerden beslenen temiz devrimci damara önemli bir gösterge sayabiliriz. Bu kadarı bile Türkiye'nin nasıl bir devrim toprağı olduğunun iyi bir ifadesidir. Küçük-burjuva liberal akımların reformist-tasfiyeci kimliğini geçmişle kıyaslanamayacak ölçüde gönül rahatlığıyla sergilediği günümüzde, liseli alanına gelindiğinde, yine devrimin, devrimci savaşın, radikal şiarların, devrimci mirasın yardımına başvurmaları, bizzat onların kendi inançsızlıklarına, ruhsuzluklarına, takatsizliklerine vurulan bir darbedir. Ve bu, bu topraklarda geleceğin nerede olduğunun dolaysız bir göstergesidir.

Liseli gençlik hareketinin ortaya çıkardığı olanakları, özellikle ileri kitlesinin politik duyarlılığını değerlendirmenin her siyasal akımın pratiğinde farklı yansımaları var. Kimisi salt ileri kitleyi kendi içine dönük bir çalışmayla, daha çok politik propagandayla kazanmayı temel amaç haline getiriyor. Bunlar için alanın ve genel gençlik hareketinin görevleri diye bir şey yoktur. Kimisi, ileri kitleyi belli ölçülerde harekete geçiren politik bir hatta yürürken, bir yandan da devrimci özlemlerini istismar ederek onları düzeniçi sularda yozlaştırmaya önderlik ediyor. Kimisi ise kitlelerin geriliği argümanıyla faaliyetini en geri sınırlara, yani akademik-demokratik sorunlara, daha doğrusu kendiliğindencilik düzeyine hapsediyor.

Liseli gençlik çalışmasına yaklaşımımız ve alanın önemi

Partimiz açısından bu alana müdahalenin esasları, doğrudan siyasal sınıf çalışmasının görev ve ihtiyaçlarına

tabi olarak belirlenmiştir. Bu hiçbir biçimde sınıf çalışması alanına kadrolar devşirmek sınırlarında anlaşılmamalıdır. Nitekim geçmişten bugüne gençlik alanına yönelik faaliyet ve müdahalemiz, kastedileni az çok ifade etmektedir. Değişik dönemlerde yapılmış temel parti değerlendirmeleri de gençlik hareketine yaklaşımımızın çerçevesini yalın bir şekilde ortaya koymaktadır. Elbette gençlik hareketine yönelimimizde işçi sınıfının aydın öğe ve profesyonel kadro ihtiyacı önemli bir yerde duruyor. Fakat bu gelişkin bir siyasal gençlik hareketinin varlığını gerektiriyor. Bununla birlikte gençlik hareketi, her zaman sınıf ve emekçi kitle hareketini güçlendiren ve onun tarafından beslenen temel bir toplumsal mücadele dinamiği olarak zaten doğal bir öneme sahiptir. O yüzden, gençlik hareketini birleşik, kitlesel, devrimci bir hareket olarak geliştirmeyi hep devrimci sınıf mücadelesinin önemli bir boyutu olarak ele aldık.

Dolayısıyla, daha baştan belirtildiği üzere, liseli gençlik alanındaki gelişmelerin doğurduğu olanaklar da, parti tarafından hem devrimci bir liseli gençlik hareketi geliştirmek, hem de genel olarak gençlik hareketinin dağınık ve zayıf tablosunu aşmak çerçevesinde bir ilginin konusudur.

Özellikle liseler özgülünde meselenin böyle ele alınmasının devrimci sınıf mücadelesi bakımından daha yaşamsal nedenleri de var. Meslek liseleri başta olmak üzere özellikle işçi ve emekçi çocuklarının okuduğu liseler, sınıf saflarına yeni katılımların en önemli kaynağıdır. Buralardan sağlanacak her birikim, doğrudan sınıf çalışması alanına yansımaktadır ve yansıyacaktır. Öte yandan, üniversiteye girebilenler üzerinden de liseler doğrudan üniversiteli gençlik çalışmasının candamarı durumundadır. Nitekim bugüne kadarki pratiğimiz, gerek sınıf çalışması, gerekse üniversiteler açısından bunun birçok örneğiyle doludur. Bu olgular liseli gençlik çalışmasına büyük bir değer ve önem kazandırıyor. Özellikle üniversiteli gençlik hareketinin dipte gezdiği günümüz koşullarında, bu candamarının önemi sürekli artmaktadır.

Sermaye devleti de bu benzersiz önemden kaynaklı olarak liseleri kontrol altında tutabilmek için elinden gelen hiçbir şeyi esirgemiyor. Sadece idare ve polis baskısıyla değil, aileleri kullanarak, sınav sistemini gerçek bir asosyalleştirme silahına dönüştürerek, yetmediği yerde uyuşturucu-fuhuş-çetecilik sarmalında yozlaşmayı dayatarak, sanal dünyayı bir uyuşma aracına çevirerek liseli gençliği alabildiğine çürütmeye çalışıyor. Örneğin bugün dinci gericiliğin, faşist ideoloji ve örgütlenmelerin yatağına dönüştürülmemiş meslek lisesi neredeyse yok gibidir. Bu, devlet tarafından büyük bir hassasiyetle ve adım adım uygulanan, asla ihmal edilmeyen bir politikadır. Yalnızca bu bile, bu alana yönelik hedeflerimizin kesin bir şekilde hayata geçirilmesinin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaya yeter.

Verili koşullarda kendi iç dinamiklerindeki zayıflık, meslek liselerini dışarıdan etkilemeyi ve kuşatmayı bir zorunluluk haline getiriyor. Zira meslek liselerinde sola açık işçi ve emekçi çocukları hiç de azımsanmayacak bir oranda oldukları halde, politik düzeylerinde ve kavrayışlarındaki zayıflıklardan ötürü harekete katılımları fazlasıyla sınırlıdır. Sırf meslek liselerindeki sermaye ablukasını yarmak için bile, genel liseli kitlesinin ileri birikimine yaslanarak bütünsel bir liseli gençlik hareketi geliştirmeyi başarmak gerekiyor.

İleri kitleye müdahalede gözetilmesi gerekenler

Bugün liseli gençlik hareketini geliştirip devrimcileştirmek, her şeyden önce ileri kitleye doğru müdahaleler yapmayı gerektiriyor. Zira bu kitle içinde varlık gösteremeden alanın toplamına yönelik isabetli taktik politikalar da, güncel pratik

çalışma hattı da oluşturulamaz. Ve eğer alanın genel görevlerine karşı bir bakışınız ve pratiğiniz varsa, ileri kitleye müdahale, gerçekte hareketin kendisine müdahaledir.

Yeri geldikçe belirtildiği üzere, bu kitle ancak eldeki olanaklar üzerinden bir politik hat oluşturularak ve ancak mevcut güçler harekete geçirilip, alana özgü pratik politika yapılarak mücadelenin bir parçası haline getirilebilir. Fakat devrime sempati besleyen ve politik etkinlik sergileyen ileri kitlenin devrimci mücadeleye kazanılmasının güncel plandaki başlıca yolu, onun devrimci duyarlılığına ve ilgisine seslenebilen devrimci ajitasyon-propaganda, devrimci eylem ve örgütlenmedir. Çoğu zaman gerçek politik kimlik ile politik faaliyetin örtüşmediği, liseli gençlik alanındaki başlıca siyasal gruplar üzerinden de görülebilir. Liseli gençlik içinde güç olan gruplar, bu gücü doğrudan devrimci propaganda üzerinden sağlıyorlar. Silahlı mücadeleyle uzaktan yakından ilgisi kalmamış bazı reformist grupların dahi liselilere yönelirken sembolleri üzerinden silahlı savaşımı öne çıkarması, savaşın sürdüğünden söz etmesi, bunun en çarpıcı örneğidir. Özetle bugüne kadarki veriler, ileri liseli kitlesini devrimci mücadeleye kazanmada, onun devrimci mirası ve değerleri sahiplenmede sergilediği duyarlılığın büyük bir önem taşıdığını göstermektedir.

Burada önemli olan, bu doğrultuda bir müdahaleyi, liselilerin ve genel olarak gençliğin güncel yakıcı sorunlarına müdahaleden koparmadan yapabilmektir. Dahası, bizzat bu sorunlara yönelik etkili, yaygın ve güçlü bir politik faaliyet örgütleme perspektifiyle hareket etmektir. Diğer türlü, belki dönemsel bir hareketliliğin ileri çıkardığı öğeler geçici olarak kazanılabilir, fakat alanda kalıcı bir örgütlenme ve faaliyet örülemez. Kendi içinde güncel olarak öne çıkan akademik-demokratik sorunlara gömülmek, bunları devrimci stratejik hedeflerden koparmak ve devrimci propagandayı zayıf yürütmek ne denli geçici olmaya mahkumsa, genel gençlik hareketini geliştirmenin ihtiyaçlarını gözetmeyen kendi içinde bir kadro faaliyeti de o denli geçici olacaktır.

Buradan kaynaklanabilecek sorunları sağlıklı bir şekilde aşmak, gerek faaliyetin içeriğini, gerekse araç, yol ve yöntemlerini alanı kavrayan bir dengede tutturmayı gerektiriyor. Bunun için ilk olarak, ileri kesimin bir yandan toplumsal sorunlara yönelik ilgisi, bir yandan devrimci ajitasyon ve eyleme yakınlığı, fakat öte yandan aynı kitlenin politik düzeyi ve birikimindeki gerilik ile aile-düzen karşısındaki zayıflığı hesaba katılmalıdır. İkinci olarak ise, geniş yığınların geriliği nedeniyle kitlelerden kopulmamalı, onların verili andaki duyarlılığı gözetilmelidir. Çok da uzun sayılmayacak bir zaman içinde giderek güçlenen bazı yerel çalışmalarımız ve sergiledikleri bir dizi etkinlik, yapılması gerekeni somut deneyim olarak ortaya koymaktadır.

Liseli gençlik çalışmamızın sorunlarına dair

Liseli gençlik çalışmamız hala ciddi zayıflıklar taşıdığı ölçüde, bu deneyimler belli yerellerle sınırlı kalabiliyor. Oysa, alanın önemine uygun bir ciddiyetle yaklaşıldığında ve gereken ilgi gösterildiğinde, hem deneyimler gelişecek hem de zayıflıklar geride kalacaktır. Bu açıdan kendi çalışmamızın pratik-somut sorunlarına eğilmek özel bir ihtiyaçtır.

Esasında partimizin III. Kongresi, liseli gençlik çalışmamızla ilgili sorunları birçok yönüyle masaya yatırmış bulunuyor. Özellikle alana ilişkin yeni sayılabilecek örgütsel yapılanmaya kongre tartışmaları gözetilerek yönelinmiştir.

Liseli çalışmamız uzun sayılabilecek bir dönem boyunca genel gençlik çalışmamızın organik bir uzantısı olarak yürütüldü. Bu dönemde partimizin gençlik çalışmasına, politik önderlik planında değil fakat örgütsel müdahalelerinde yer yer belli sınırlılıklar

sözkonusu oldu. Partinin yakın örgütsel önderlik ve müdahalesi yetersiz kaldığı ölçüde, gençlik çalışması, alanda kendi siyasal pratikleri içinde döneme özgü bir örgütsel-siyasal kimlik edinen unsurlar tarafından omuzlandı. Yakın zamana kadar liseli gençlik çalışması, bu çalışmanın içinde şekillenmiş güçlerden oluşturulmuş merkezi bir yapı tarafından yürütülmekteydi.

Bu çalışma uzun bir dönem boyunca kendine özgü sonuçlar da yaratarak belli bir mesafe katetti, anlamlı deneyimler ve güçler biriktirdi. Liselilerin bulundukları yerellerdeki siyasal çalışmamızla ilişkisi ise, çoğu yerde gençliğin enerjisini bölge çalışmaları çerçevesinde değerlendirmek şeklinde kurulmaktaydı. Hem gençlik çalışmamızın durumundan hem de liseli gençlik hareketine yönelik müdahalenin yerellerle ilişkisinin gereklerinden kaynaklı, bölge çalışmaları ile liseli gençlik çalışması arasında sorunlar yaşanabildi.

Liseli çalışmamızın giderek zayıfladığı bir dönemin ardından, çalışma yerel bölge örgütleri üzerinden yürütülmeye başlandı. Bu, liseli gençliğin yukarıda da ifade edilen konumlanışı ve özellikleri dikkate alınarak yapılan bir düzenlemeydi. Çalışmanın genel gençlik çalışmasıyla ilişkisi ve kendine özgü merkezileşme ve politik önderlik ihtiyacı için de uygun yapılanmalara gidildi.

Bu adımların atıldığı dönemin başında çalışma güç ve olanaklar planında oldukça zayıflamış olduğu için, yeni düzenlemeler üzerinden çok sınırlı yol katedilebildi. Özellikle çalışmanın merkezileşme ve politik önderlik planındaki ihtiyacına yanıt vermek üzere atılan adımların güçleri üzerinden yaşanan darlık ve yetersizlik, çalışmaya yüklenerek anlamlı mesafeler alan bazı yerellerin deneyiminin toplama maledilmesini güçleştirdi.

Her şeye karşın çalışmaya yüklenen bölgelerde yeni yapılanmaya uygun olarak katedilen yol, temel sorunun öncelikle yerel örgütlerimiz üzerinden yaşandığını gösteriyor. Alanın öneminin gerektirdiği bir ilgiye konu olan yerellerde nitelikli ve ileri bir liseli çalışması ve örgütlenmesi şekilleniyor. Bizzat buradan sağlanacak birikimler üzerinden, çalışmanın merkezileşme ve politik önderlik ihtiyacı da daha ileriden yanıtlanabilecektir. Nitekim belirli yerellerdeki gelişme, doğrudan merkezi liseli yayınına yansımakta, geçen döneme göre çok daha nitelikli katkıların akmasını sağlamaktadır. Yine belli yerellerin yarattığı olanaklar, liseli gençlik hareketinin toplamına yönelik daha etkili müdahalelerin zeminini döşemektedir.

Kısacası, artık bölge örgütlerimiz liseli çalışması yürütmek ve liseli gençlik alanında örgütlenmekle yükümlü olduklarını bilince çıkardıklarını gösterebilmelidirler. Mesele liseli gençliği bölge-sınıf çalışmasında değerlendirmek değil, bizzat bölgelerdeki imkânları seferber ederek yaygın ve etkili bir liseli gençlik çalışması yürütmektir. Dolayısıyla her yerel örgütümüz, liseli güçleri olsun ya da olmasın, özellikle en genç militanlarından mutlaka liseli birimleri kurarak, liseli gençlik çalışmasına yüklenmeyi temel bir iş edinmelidir.

III. Kongre iradesi çerçevesinde partinin liseli gençlik çalışmasına yaptığı müdahalelerden biri de, yine alanın somut durumuna, gelişmelerine, özelliklerine dair yapılan değerlendirmeler üzerinden atılan örgütlenme adımıdır. Doğal olarak bu, bugüne kadarki birikim ve deneyim üzerinde yükseliyor. Daha çok liseli gençlik alanındaki devrimci arayışı kucaklayıp, alana yönelik militan bir siyasal çalışmaya yöneltmeyi amaçlayan, bu bağlamda faaliyetimizin politik niteliğini alandaki ihtiyaçlar çerçevesinde geliştirmeyi hedefleyen bu adım, henüz sınırlı olsa da anlamlı sonuçlarla ilerliyor. Liseli gençliğin özellikleri ve hareketin taşıyıcısı durumundaki ileri kitlesinin eğilimleri dikkate alınarak alandaki gençliğin genel örgütlenmesi ihtiyacına yanıt olabilmesi için gündeme getirilse de, sözkonusu olan halihazırda bir öncü müdahaledir. Kuşku yok ki genel örgütlenme ihtiyacının tam olarak

(Devamı s.21'de)

TKİP III. Kongresi tutanaklarından...

Liseli gençlik çalışması üzerine tartışmalar

Cihan: Ben konuya özel bir nokta üzerinden girmek istiyorum. Liseli gençlik çalışmamız bir dönem kendi içinde özerk bir çalışma ve örgütlenme olarak sürdü. Bu, hiç değilse İstanbul üzerinden, çalışmanın nispeten verimli olarak sürebildiği bir dönemdi de. MK'nın 2008 sonbaharı toplantısı, özellikle İstanbul gözetilerek, her alt bölge parti örgütünün de, kendi çalışmasının organik bir parçası olarak, bir liseli gençlik çalışması yürütmesi gerektiğine işaret etti. Bunun, kendi özerk yapılanması içinde il düzeyinde merkezileşen liseli gençlik çalışmasını da besleyip güçlendireceği düşünülmüştü. Ama pratikte bu tek yanlı olarak ele alındı ve sonuçta kendi içinde il düzeyinde merkezileşen liseli gençlik çalışmasının zaafa uğramasına yolaçtı.

Oysa liseli gençlik çalışması il düzeyinde özerk bir yapılanma ve inisiyatife sahip olmadıkça gelişip serpilme olanağı bulamaz. Bu çalışmanın deneyimine sahip bir yoldaşın kongreye sunduğu özel rapor bu açıdan son derece işlevseldir. İstanbul'un yılları bulan deneyiminin ışığında işaret ettiği temel nokta da budur. Biz bu çalışmayı salt bölgelerin kendi içinde teşvik edilmişliğine bıraktık, böylece onu geliştirme olanaklarından önemli ölçüde yoksun kaldık, diyor yoldaş raporunda haklı olarak.

Elbette her bir alt bölge parti örgütü kendi alanında bir liseli gençlik çalışmasına sahip olmalıdır. Ama bu hiçbir biçimde, liseli gençlik çalışmasının kendi içinde iller düzeyinde, giderek de olanaklı olduğu ölçüde ülke çapında merkezileşmesine engel olmamalıdır. Çalışmanın bu iki cephesi birbirinin alternatifi değil tamamlayıcısı olarak ele alınmalıdır. Bölgeler liseli gençlik çalışması yürütmelidirler; ama bunu, yarattıkları ilişki ve potansiyelle özerk liseli gençlik çalışmasını ve örgütlenmesini besleyip güçlendirecek bir biçimde ele almalıdırlar.

Liseli gençlik çalışması üniversite gençliği çalışmasına göre bugün için belli bakımlardan belki biraz daha zor olan, ama gerekleri yerine getirildiğinde de çok daha verimli ve kalıcı sonuçlar yaratabilen bir çalışmadır. Kendi sınırlı deneyimimiz bile bunu tüm açıklığı ile göstermektedir. İstanbul'un alt bölge örgütlerinden birinin kongreye sunulmuş raporunda bu konuda dile getirilen düşünceler anlamlıdır. Burada liseliler çalışması ile sınıf çalışması arasında dikkate değer bir ilişki kurulmaktadır. Liseli gençliğin büyük bölümünü bekleyen akibetin işçileşmek olduğuna işaret eden rapor, bu çerçevede lise çalışmasının sınıf çalışmasına bir ön hazırlık işlevi de taşıdığına işaret etmektedir. Meslek liseleri sözkonusu olduğunda bu dolaysız olarak böyledir, ama yoldaşlar haklı bir tutumla sorunun bunun ötesinde olduğunu vurgulamaktadırlar.

Bölgelerimiz liseli gençlik çalışmasına, onu sınıf çalışmasının da bir ön hazırlığı gibi ele alarak, elbette gerekli önemi vermelidirler. Ama partinin liseli gençlik çalışmasını ve örgütlenmesini bununla sınırlamak hatasına düşmeden bunu yapmalıdırlar. Son bir yılda bu hataya biraz da kendiliğinden düşüldü. Çalışmayı iller düzeyinde yeniden özerk bir örgütlü yapıya ve işleyişe kavuşturmak gerekir.

Liseli gençlik birlikleri bu çalışmanın örgütsel formu olacaktır. Tüm ilerici-devrimci güçleri kapsayan birleşik bir liseli gençlik örgütlenmesi, hareketin nesnel bir ihtiyacıdır. Ama bugünün koşullarında öznel

nedenlerle bu olanaklı da görünmemektedir. Bu politikayı gençlik hareketinin geneli için yıllar öncesiden gündeme getirdik ama yazık ki bir destek bulamadık ve bir sonuca gidemedik. Sonuca gidememenin alternatifi örgütsüzlük olamayacağına göre biz, kuşkusuz kendimizden ötesini kucaklayacak bir bakışaçısıyla, ama şimdilik esas olarak kendi çalışmamızın sonuçları üzerinden, bir liseli gençlik örgütlenmesi yoluna gitmek durumundayız. Bu konuda bir deneyimimiz ve bir ön birikimimiz de var. Gelinen yerde platform türü biçimleri geride bırakarak dosdoğru birlik türü iddialı bir yapılanmaya geçmek gerekir.

Liseli gençlik çalışmasının partimiz için apayrı bir anlamı vardır. Zira partimiz sınıfı esas alan, sınıf eksenine oturmaya çalışan, kendini buna adamış bir partidir. Ve liseli gençlik, bu sınıfın en büyük rezerv kaynaklarından biridir. Bu alanda alınacak her ciddi mesafenin sonuçları bir biçimde sınıf çalışmasına da yansıyacaktır.

Kaldı ki burada meslek liseleri gibi özel bir başlık ayrıca vardır. Geçmişte bu konuda çok tartıştık, konuya ilişkin değerlendirmelerimiz var. Burada söylenmesi gereken herşey aşağı yukarı söylenmiştir. Sözkonusu değerlendirmelere yeniden bakılarak, bu bakışaçısından hareketle, her bir bölgedeki meslek liselerinin (bunlar bugün için büyük ölçüde dinci ve milliyetçi gericiliğin etkisi altındaki gençlik kitlelerini oluştursalar bile) saptanması ve onlarla hiçbir ilişki olmasa bile sıfırdan bir politik çalışma örgütlemesi, her bölgede parti birimlerinin ve ildeki liseli gençlik birliğinin temel bir görevi olabilmelidir. Parti kongresi bu göreve de özel olarak işaret etmelidir.

Liseli gençlik yayınımız var, sorunlarını bir yana koyuyorum, ama bültenler meselesi üzerinde durmak gerekir. Meslek liselerine yönelik özel bültenlere, liseli gençliğe yönelik daha popüler bültenlere ihtiyacımız var. Liseli gençlik çalışmasının güçlendirilmesi hedefine bağlı olarak bu araçları da yeniden gündeme almak gerekir.

Erdal: Liseli çalışması eninde sonunda sizin bölge çalışmanızla içiçe bir çalışmadır. Nitekim bizim İstanbul deneyiminin başlangıcı kimi bölge çalışmalarının bir ürünüdür. Daha sonra zaman zaman bölge ile lise çalışması ilişkisi sorunlar yaratabildi. Bölgeler bir yandan müdahale ediyor, gençliğinse kendine göre bir yapılanması var ve o bir başka yönden müdahale ediyor... Bu, yer yer alanlar arasında sorunlara ve bir yerde planlama boşluklarına yolaçabildi.

Genelde gençlik çalışmasının sorunlarından da kaynaklı belirli bir kaygı vardı. Acaba kendi içerisinde gençlik yeterince verimli bir müdahale yapabilir mi diye? Bununla ilgili somut tartışmalar da oldu. Bir kısmıyla yakından çalıştığım için biliyorum, lise çalışmasının içinden çıkan ve yöneten yoldaşlarda önemli zaafiyet alanları doğallığında oluyordu. Bunlar imkanların değerlendirilmesinde büyük bir soruna da yol açabiliyordu. Bu nedenle, çalışma bölgelere bağlandığı zaman acaba bu bize başka bir sorun yaratır mı diye düşündüm. Sonuç yazık ki biraz böyle oldu ve biz şimdi bunu giderebilmenin sorunlarını tartışıyoruz.

Özerk liseli gençlik örgütlenmesi politik bir örgütlenmedir son tahlilde. Yürüttüğü çalışmanın buradan gelen bir iç dinamizmi, bütünlüğü ve mantığı var. Bu onu verimli de kılmaktadır. Bunu bir biçimde zaafa uğrattınız mı, bu kendini çalışmada açık bir gerileme olarak gösterir. Başka deneyimlerden de biliyoruz bunu. Geçmişte İDLB, şimdilerde Dev-Lis bunun örnekleridir. Bağlı bulunduğu partinin reformist kimliğine rağmen bu ikincisi halen liselerde nispeten başarıyla çalışabilen, yer yer geniş bir liseli kesimine seslenebilen bir örnek.

Berat: SDP ya da SP'nin kortejlerinin yarısından fazlasını oluşturuyorlar.

Erdal: Yarısından fazlasını oluşturuyorlar ve bu önemli. Bir başka nokta, sonuçta liseli gençlik hareketi diye bir kavram ve olgu var. Bu, liseli gençlik çalışmasının kendi iç dinamikleri üzerinden şekillendirilmesi

gerektiğinin bir göstergesidir. Bölgelere bağlandığında, ister istemez bu çalışma daralır ve kısırlaşır. Bölge çalışmasının ihtiyaçlarına göre şekillenmek, tek tek liselileri örgütlemek, devrimcileştirmek ve militanlaştırmak için iyi oluyor kuşkusuz. Ama soruna kitle çalışması açısından baktığımızda buna daralmak amaca uygun düşmüyor. Bir yıllık zaaflı deneyim bunu ayrıca somut olarak gösterdi. (...)

Ceren: Problem aslında şuradan çıkıyor. Gençler liselere dönük bir çalışma biriminde mi örgütlenecekler, yoksa bölgenin ihtiyaçlarına göre mi? İşaret edilen noktalardan biri bu sanıyorum. Bu ciddi bir sorun olabiliyor. Bölgeler kendi bulundukları yerden bakınca, işte bir takım liseli genç güçler var, bunları politik çalışma içerisinde militanlaştırıp eğitelim ve parti çalışmasının öteki ihtiyaçlarına yöneltelim bakışıyla hareket ediyorlar. Sonuçta, bir taraftan merkezi il koordinasyonu, öteki taraftan bölgeler, ikisi arasında bir çatışma yaşanabiliyor. Biri ben bölgede bütünsel bir faaliyet örgütlüyorum ve elimdeki liseliler de bu faaliyetin parçası diyor. Öteki doğal olarak liseli gençlik çalışmasının toplamını ve buradan gelen ihtiyaçları esas alıyor, soruna buradan bakıyor, planlamalarını buna göre yapıyor ve güçlerin kullanımını bu çerçevede ele alıyor. Sonuçta uyumsuzluk ve çatışma da buradan çıkıyor. Bunu çözmek gerekiyor.

Cihan: İlin başında bir il komitesi bulunduğuna göre, bunu amaca uygun bir biçimde yönlendirmesini ve koordine etmesini, bu türden sorunların önünü almasını bilmelidir. Çalışma hem kendi özerk merkezi üzerinden ve hem de her bir bölgede parti çalışmasının bir alanı olarak yürüyebilmeli, sonuçta bu ikili çalışma birbiriyle bağdaştırılabilmelidir. Doğru bir yaklaşım, ilişki tarzı ve kadroların buna dayalı eğitimi ile çözülebilir bir sorun bu.

Helin: Özerk platform örgütlenmesi olarak süren liseli gençlik çalışmamızın bir dönem ortaya çıkardığı dinamizmi, liselerde ürettiği politikayı, örgütlediği güçleri, yaptığı eylemlilikleri görmemek mümkün değil. Bu önemli bir deneyim birikimi de sağladı. Ama temelde sorun alanının lise çalışmasının bölgelere verilmesinden sonra çıktığını, yerel örgütler tarafından lise çalışmasına dair o deneyimlerin süzülemediğini düşünüyorum.

Kendi bölgemiz için de bunu söyleyebilirim. Eğer biz lise çalışmasının geçmiş dönemdeki pratiğine hakim olabilseydik, yönlendirme daha doğru olabilirdi. Ben özelde İstanbul çapında merkezi koordinasyonun işlevsel olabileceğini ama temel sorunun bu olmadığını düşünüyorum. İstanbul'un lise çalışmasına dönük dönemsel genel bir hattı olur, yereller de bunu kendi liseli birimlerinde uygularlar. Bu üstten koordine edilebilir, buna dair bir tartışmam yok.

Ama temel sorun şu. Liselerden çok insan geldi, halen de öyle ya da böyle geliyorlar. Bunların politik planda geliştirilmesi sorunu var. Ben bölge çalışmalarıyla kurdukları ilişkilere, tek başına siyasal çalışmada bildiri dağıtmaları, gazete satmaları, buradan doğru gelişmeleri üzerinden bakmıyorum. Aynı zamanda onlara politik olarak da müdahale ediliyor. Dolayısıyla, yerellere dayalı lise ve meslek lisesi çalışmamızın çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Demet: Yoldaşın da bulunduğu ortamda bu konu tartışılmıştı uzun uzadıya. Hala da kafama oturmayan bir dizi şey var. Sonuçta siz eğer liseli gençliği bölge çalışmasının bir unsuru haline getirirseniz, yönü, yönelimi, hedefleri değişir. Bunu düşündüğümüz tarzda kendi alanında bir koordinasyon ekseninde yaparsanız, yine yönü, yönelimi, talepleri farklılaşır. Taban tabana zıt anlamında söylemiyorum bunu. Koordinasyonda da oturmayan birçok şey var benim açımdan. Bunu il üzerinden organize edilebilir bir sorun olarak da görmüyorum.

Cihan: Liseli gençlik hareketi diye bir olgu var. Bir liseli gençlik kesimi ve onu kitlesel bir hareket düzeyine çıkaran dinamizmi var. Bu, bu ülkenin yakın dönem deneyiminde de var. Dolayısıyla özerk bir liseli gençlik çalışması ve örgütlenmesi ihtiyacına buradan bakabilmek gerekir. (...)

Bölgeler liselerden kadro devşirebilirler, bölgenin genel politik çalışma ihtiyacı için

ya da sınıf çalışması ihtiyacı için. Ama bu kadro potansiyelini salt bu açıdan ele almamak gerekir. Bu sonuçta liseli gençlik çalışmasını verimsizleştirir. Buradan kazanılan kadrolar öncelikle genişleyen ve derinleşen bir liseli gençlik çalışmasının ihtiyaçları açısından değerlendirilmelidir. Bu, böylece bu alandan düzenli biçimde yeni güçler kazanmanın ve olanaklı olan her durumda bölgelerdeki parti çalışmasının öteki ihtiyaçlarına yönlendirebilmesinin de güvencesi olacaktır. Parti, bu çalışmada öne çıkan ve deneyim kazanan belirli kadroları, çalışmada boşluk yaratmamaya da çalışarak, sınıf çalışmasının başka alanlarına yöntemli bir şekilde aktarma olanağı bulacaktır.

Liseli bir gençlik hareketini geliştirmek sözkonusuysa, bu il çapındaki merkezi bir yapılanmayla, liseli gençlik birlikleriyle olabilir ancak. Bölgeler bunu besleyecek bir çalışmayı yapabilirler. Yani bir liseli gençlik örgütlenmemiz var, bir liseli gençlik hareketi geliştirme gayretleri var, biz de bölgesel müdahalede kendi liselilerimizi eğitip elimizin altındaki liselere yönlendirerek bu çalışmayı güçlendirmeye bakalım diyebilmeliler. Temelde şu an bizim öncelikli ihtiyacımız, bir liseli gençlik hareketi iddiasıyla ortaya çıkmak ve bunu geliştirip yaymaktır. Eldeki güçlerin değerlendirilmesine de bugün için buradan bakmak gerekir. Bunu başarırsak çok geçmeden gerisin geri bölge çalışmaları için güçlü bir kadro rezervi de yaratmış oluruz, bunu yineliyorum.

Çalışmanın iki cephesinin bağdaştırılması pratikte belki kolay olmayacak ama bir parti bu sorunu sonuçta somutluğu içinde çözebilir. Tartışmalar çoğu kere gündelik pratik işler üzerinden çıkıyor; biz bu yoldaşlara görevler vermişiz, onlarsa başka işlere çağırıyorlar, burada asıl yetki kimin, denilebiliyor. Sorunu ve tartışmayı bu kısırlık içerisinde bir yere götüremeyiz. İl komitesinin amaca uygun bir biçimde buna müdahale etmesi ve çalışmanın bütünlüğünü sağlaması gerekir. Bölge, liseli gençlik birliği çalışması ne kadar ilerlerse, bölgesel düzeyde benim için de imkanlar o kadar çoğalır diye bakmalı ve birliğin çalışmasını kolaylaştıran müdahalelerde bulunmalıdır. Bölgenin gündelik acil ihtiyaçları değil, liseli gençlik çalışmasının ve birlik örgütlenmesinin bir an önce oturtulmasıdır öncelikli olan, hiç değilse bugün için. Liseli gençlik örgütü de bölge çalışmalarına olanaklı olduğunca katılabilmek, gerekli her durumda destek vermek kaygısıyla hareket edebilmelidir.

Demet: Liseli gençlik örgütlenmesi içerisinde faaliyet yürütülen bir kitle örgütü mü olacak?

Cihan: Biz bunu mantığı bakımından geniş gençlik kitlelerini kucaklamayı hedefleyen bir örgüt olarak düşünmeliyiz. Ama bugünkü somut durumda bu, başlangıçta kendi öz güçlerimizin örgütlü bir yapı içinde toplanması üzerinde yükselecek. Yürütülecek çalışmayla da adım adım kitleselleşmesi hedeflenecek. Bu bizim irade ve tercihlerimizden bağımsız olarak bugün için böyle olacak, böyle olmak zorunda. Hedefi elbette liseli gençlik kitlelerini uyarmak, harekete geçirmek ve eylemli süreçlerin de sağladığı olanaklarla kucaklamak olacaktır. Müdahalesini bu gözle yapabilen, çalışmasını bu hedefe dayalı olarak yürütebilen bir örgütsel yapı olabilmelidir.

Helin: Liseli gençlik hareketinin ilerleyebilmesi için liseli gençlik kadrolarının gelişim süreçlerinin önemli olduğunu söylüyoruz. Bunların örgütsel-politik süreçlerine müdahaleyi nasıl yapacağız? Esnek olarak tanımladığımız o hiyeyarşik yapının kendi sınırları içinde bunu başarabilecek miyiz?

Cihan: Sorunu o yapıyla sınırlı düşünmek zorunda değiliz ki. Liseli gençlik birlikleri duruma göre başka güçlere de açık kitlesel bir yapılanmadır, esas mantığı yönünden. Her kitle örgütü bünyesindeki ileri unsurlarla özel bir tarzda ilgilendiği gibi, bu örgütün bünyesinde bulunan gelişme açık militanlarla ilgilenmek de her yerel parti örgütünün görevidir. Çalışmanın özerk bir yapılanma içinde sürüyor olması, sizin parti örgütü olarak bu güçlerden uygun olanlarla özel parti bağı kurmanıza hiçbir biçimde engel değildir. Bu bağı kurar, bu temelde eğitir ve bir kitle örgütü olan birliğin iç işleyişini hiçbir

biçimde zaafa uğratmaksızın çalışmaya parti çizgisi temelinde yön bile verebilirsiniz.

Bu tümüyle bir yöntem sorunudur. Buradaki sorun her kitle örgütü içinde çalışma yürütmek üzerinden partinin karşısına çıkabilecek türdendir. Bu özel ilgilenme gerçekleştirilirken, liseli gençlik birliklerinin ne anlam ifade ettiği gözetilerek, çalışması hiçbir biçimde parti çalışmasına alternatif görülmeyerek, pratik planlamalardaki çakışmalar da yapıcı bir biçimde ele alınıp çözülerek, bu iş amaca uygun bir biçimde başarılabilir... Böyle bir tarz izleyemezsek döne döne çıkması kaçınılmaz olan sorunlar ayağımıza dolanır, anlamsız bir düğüme dönüşür.

Sistemli ve sürekli bir eğitim üzerinden bu mesele amaca en uygun şekilde çözülmelidir. Eğer liseli güçlerimizin kendi özerk örgütlenmeleri içerisindeki konum ve icraatları bölgelerdeki lise çalışmamızın gelişip serpilmesini kolaylaştırıyorsa, biz bunu daha da kolaylaştırmaya bakalım, nasılsa bunun verimini yarın yine biz alacağız. Sonuçta, bölge örgütlerimiz liseli genç güçlerimizi kendi liselerinden uzaklaştırmak yerine kendi birimlerinde güç olmaya, liseli gençlik mücadelesini geliştirmeye teşvik etmeye çalışmalıdırlar. Özellikle de bu başlangıç evresinde ve ayağımız bir parça yere değene kadar...

Liseli gençlik birliğinin çalışmalarına bölgelerde gerekli desteği vermek gerekir. Yeni biçimiyle liseli gençlik örgütlenmesi gündeme geldiğinde, her bir alt bölgede bunun yerel ayağını yaratmak ya da geliştirmek her yerel parti örgütünün görevi olmalıdır. Ve o bunu, özerk liseli gençlik örgütlenmesine kendi bölgeleri üzerinden verilen bir destek olarak ele almalıdır. Sonuçta genel çalışmanın başarısı ölçüsünde esas verimi de yerel parti örgütleri toplayacaktır. Biz sistemli bir biçimde bu alandan yetişen kadroları genel parti çalışmasına çekmek olanağı bulabileceğiz. Bir yandan o liseli gençlik birliği olarak işleyecek, bir yandan da yoldaşların bir kısmını o çalışmanın dışına alıp sınıf çalışmasında istihdam eder hale geleceğiz.

Yerel parti örgütleri olarak gençlik örgütlenmesine gereken önemi vermeliyiz. Onun özerk bir örgütlenme olması parti tarafından sistemli biçimde yönlendirilmesine engel değildir. Bu kaba bir müdahale anlamına gelmiyor, kadrolarımızı eğiterek o çalışmanın amaca uygun ve doğru bir çizgide yürütülmesini sağlayabilmek gerekiyor. Bütün birliklerde/ kitle örgütlerinde parti çekirdeği olur, parti onu dolaysız olarak yönlendirir, bu onun işleyişini bozmaz, bağımsız örgüt yapısının zedelemez.

(...)

Berat: Kavrayış ve bakışaçısı planındaki zayıflıklara müdahaleyle pratikte karşımıza çıkacak sorunların aşılabileceğini düşünüyorum. Mesele, lise çalışmasının parti örgütünün gündemine alınması, onun tarafından şekillendirilmesidir. Bugünkü koşullar üzerinden bakıldığında, liseli çalışmasının kendi içerisinde birleştirilmesi ve bu temele oturtulması gerekmektedir. Eğer bölgeler çalışmanın günlük ihtiyaçları üzerinden, dar ve sığ bakışla hareket ederlerse, bu sorunları daha da artıracaktır. Bölgelerde sorun, diyelim ki X ilinin kendi içerisinde bir lise çalışmasının inşa edilmesi, bütünleştirilmesi, giderek somut bir kuvvete dönüştürülmesi çerçevesinde tartışılırsa, planlama ve işbölümü ona uygun biçimde yapılır. Lise çalışması her bölge çalışmasının güçlendirilmesi açısından ciddi bir potansiyele sahiptir. Çünkü liseler, meslek liseleri ordadır, bölgenin bünyesindedir. Burada esas olan bakışaçısı sorunudur. Eğer bölgedeki gündelik çalışmanın ihtiyaçları üzerinden ele alırsanız, politik-pratik faaliyetini o zeminde şekillendirdiğiniz için, etkin bir lise çalışması yürütemezsiniz.

Bence de bu alanda zengin deneyimler var. '90'ların başında liselilerin belli talepler üzerinden çok daha kitlesel sokağa döküldüğü deneyimler var. Bu örgütlenme deneyimlerinin politik sonuçları var. Bunlardan faydalanmak önemli. Belli zorlanmalar yaşanabilecektir. Bölgeler halihazırda sınırlı güçlerle ve zorlanmalarla liseli gençliğin örgütlenmesine yöneliyorlar. Zira lise çalışması özgün bir alan; liseli gençlerle ilgilenmek, onları bir

sürecin içerisine katabilmek bakımından... Böylesi zorlanmalar yaşanabiliyor. Ama diğer vurgu, liselilerin bölge çalışmasında faaliyete katılması, onların devrimcileştirilmesi açısından, çok yönlü gelişimi açısından önemli. Bir taraftan liselerine yönlendirilmesi, diğer taraftan bölge içerisinde devrimci faaliyet içinde şekillendirilmesi önemlidir diye düşünüyorum. Ama sorun temelde bugünkü öncelikler ya da lise çalışmasının ortaya çıkardığı ihtiyaçlardır. Bu konuda açıklık sağlandığı ölçüde sorun aşılır düşüncesindeyim.

Onur: Geçen yıl parti merkez komitesinin aldığı karar üzerinden liseli çalışması bölge çalışmalarının temel alanlarından biri olarak tanımlandı. Buna ilişkin atılmış belli adımlar ve ortaya çıkardığı sonuçlar var. Lise çalışmamızın geçmiş süreçleri üzerinden platformumuza sunulan bir metin var. Kaleme alan yoldaş, geçmiş deneyimleri belli yanlarıyla irdelemiş ve belli sonuçlara işaret etmiş bulunuyor. Zayıflık noktalarına değiniyor ve aşılması üzerinden bazı perspektiflere işaret ediyor. Bunlar ışığında tartışmak daha bir kolaylaşıyor. Aslında yapılmış tartışmaların belli bir açıklığı sağladığını düşünüyorum.

Kısaca şunları söylemek mümkün. Bir politikanın hayata geçirilmesi sonuçta örgütlülükle mümkündür. Siz belirlediğiniz bir politikayı hayata geçirebilecek araçlar ve örgütler yaratamazsanız, bunu ete kemiğe büründüremezsiniz. 2●●●'lerin başından 2●●5'e kadar liseli çalışmamızın bir dinamizm kazandığını biliyoruz, Özellikle İstanbul üzerinden. Başka bazı kentler üzerinden de bunu söylemek mümkün. Lise çalışmasında alınan mesafenin de getirdiği itilimle, başka alanlarda da bir takım çıkışlar oldu. Ama bunlar bir yerden sonra önemli ölçüde zayıflamış bulunuyor.

Bugün ciddiyeti olmayan, örgütlülüğü olmayan bir takım reformist çevrelerin belli liseli güçleri harekete geçirebildikleri ifade edildi. SDP, Sosyalist Parti ya da başka bazı çevreler üzerinden bu örneklendi. Ben bunun kalıcı bir temele sahip olduğunu, ciddi bir örgütlenme çabasının ürünü olduğunu düşünmüyorum. Bunların hızla toparlanıp hızla dağıldığını, dolayısıyla politik eksene dayalı sistemli bir çalışma üzerinde yükselmediğini söylemek gerekiyor.

Evet, liseli gençlik çalışması bizim açımızdan önemli. Bu çalışmaya parti ilk çıkışından beri, sınıf çalışmasıyla da bağı içerisinde, meslek liseleri çalışması olarak tanımlamıştır. Ama dönem dönem belli girişimler olsa da, bu konudaki adımlar bir türlü kalıcı hale gelemedi, bir temel yaratılamadı. Belli deneyimler kuşkusuz bıraktı. Liseli çalışmamızın belli imkanlara kavuştuğu dönemde meslek liseleri üzerinden belli bir yönelim içerisine girildi, İstanbul'da bir kurultay örgütlemek, bir meslek liseleri bülteni çıkarmak gibi... Birkaç özel sayı yayınladı. Ama kalıcı hale getirilemedi. Bu biraz da şuradan geliyor. Herşeyden önce saptanan politikayı hayata geçirecek bir örgütsel yapı ve güçler gerekiyor. Bu olmadığı ölçüde perspektif boşlukta kalabiliyor.

Bir bölgedeki liseli çalışmamızın bölge çalışmasına bağlanmasının ortaya çıkardığı sonuçları üzerinden söylenebilecekler var. O çalışmanın deneyimlerini irdeleyen bir rapor kaleme alınmıştı. Bu raporda anlamlı şeyler olduğunu düşünüyorum. Tartıştığımız soruna, perspektifimiz ne olacak, çalışma nasıl bir işleyişle, nasıl bir yapıyla kendini ifade edecek sorununa az çok açıklık getirmeyi kolaylaştıracaktır.

Biz vurguyu bölge örgütlerine doğru kaydırdık ama bunu merkezi düzeyde müdahaleyi ortadan kaldıracak bir düzenleme olarak düşünmedik. Sonuçta bunun güçleri olmadığı ölçüde bu yanı boşlukta kaldı. Buna ilişkin bir koordinasyona, hem merkezi yayını hem merkezi politikaların belirlenmesi üzerinden, kuşkusuz ki ihtiyaç var. Siz bunu bölgeler üzerinden kendi alanına dönük somut bir çalışma planıyla birleştirseniz bile, sonuçta bir liseli gençlik hareketinden söz ettiğimiz yerde, onun sorunlarının, gündemlerinin olduğu bir yerde, tabii ki çalışmanın merkezi bir yapıyla sürdürülmesi gerekiyordu. Somut durumumuzdan kaynaklı olarak böyle yaşandı.

Önümüzdeki dönemde bu zayıflığı hızla gidermek gerekiyor.

Temelde sorun şudur. Liseli çalışmamız bölge çalışmalarımızın temel alanlarından biri olarak, bölgedeki siyasal sınıf çalışmamızını zeminini güçlendirmeli, sınıf çalışmamızı besleyen bir kanala dönüşebilmelidir. Bunun için de gençliğin politikleştirilmesi gerekiyor.

Örneklediğim bölgede gençliği politikleştirme çerçevesinde olumlu bir pratiğin yaşandığını biliyoruz. Bu bölgede, Filistin sorunu üzerinden yapılan bir müdahaleyle yaklaşık yüz kişilik bir gençlik kitlesi yürütülebildi. Gençliği politikleştirecek, devrimcileştirecek genel toplumsal ve siyasal sorunların gençlik alanına doğru bir gündem olarak taşınabilmesidir sözkonusu olan. Tabii yanısıra gençliğin kendi özgün sorunları üzerinden de müdahalelere konu edilmesi gerekiyor.

Şu da göz önünde bulundurulmalı. Bizim gençlik çalışmamızın etrafında topladığı güçlere karşı devletin çok sistemli bir yönelimi var. Önünü kesiyor, ailelere müdahale ediyor, idare üzerinden müdahalede bulunuyor, bizzat kendisi gidiyor. Son örneklediğim bölge üzerinden de bu böyle. Oranın JİTEM elemanları tek tek gidip aileleriyle görüşüyorlar, baskı oluşturuyorlar. Soruşturma terörü vb.'ni bir tarafa bırakarak söylüyorum.

Sonuç olarak, bir taraftan gençleri kendi alanları üzerinden çalışmaya katabilmek, oradan harekete geçirerek süreci örgütlemek, öte taraftan burada öne çıkanları siyasal faaliyetimizin güçleri haline getirmek. Örneklediğim bölge üzerinden bunun pratiği ortadadır. Bu kuşkusuz hızla güçlenebiliyor, ama dağılabileceğini de göz önünde bulundurmak gerekiyor.

Önemli olan o müdahalenin ikili yanını gözetmek. Bir taraftan siyasal eğitimleri, sadece siyasal pratiğin içine sokarak değil, sistemli bir tarzda gerçekleştirilmelidir. Kadrolaşma politikamız çerçevesinde onları ideolojik çizgimiz temeli üzerinden eğitmeye dönük çaba öne çıkarılmalıdır. Öte taraftan da, kendi özgün alanında taban örgütlenmelerini büyütmeye, birimleşmeye, temel organlara dayanır hale getirmeye çalışılmalıdır. Kolaycı davranarak bir bölgenin politik faaliyetinin ihtiyaç duyduğu pratiklere yöneltilen güçler olarak değil, temel bir çalışma alanı olarak ve birimine dayalı bir tarzda bunu yapabilmek gerekiyor. Bunu yaptığımız ölçüde de zaten, gazete satışı, bildiri dağıtımı, vb., bunları da yapabileceğiz.

Demet: Birim derken, bölge çalışması içerisinde liseli gençlik çalışmasıyla ilgilenen bir birimden mi bahsediyorsun?

Onur: Tabii ki bölge komitesinin kendi içinde, o alanla ilgilenen bir birim. Nasıl biz sınıf çalışmamızın bir alanında temel bir organ oluşturuyorsak, bölge açısından da böyle bir organa dayalı hale gelmemiz lazım.

Erdal: Gençlik platformu ya da birliği sadece bir koordinasyon oluyordu geçmiş dönemde. Cihan yoldaş formüle ederken ben farklı birşey anladım; bağımsız bir liseli gençlik örgütlenmesi ve bunun bölgelerle ilişkisinin parti üzerinden kurulması biçiminde...

Cihan: Biçim olarak tabii ki, eğer biz gerçekten yapısal olarak yönetim kurullarıyla çalışabilen bir birliğe sahipsek. Diyelim ki bu Kartal'da liseli gençlik birliğinin 7 kişilik bir yönetimi de olabilir. Ama bizim Kartal'da lise çalışmasını yöneten çekirdeğimiz aslında üç kişidir, o yedi kişiden üçüdür. Gençlik birliği bağımsız bir yapılanmadır. Kendi yönetimi, alt yönetimleri, buna dayalı bir işleyişi vardır. Ama onun içinde partinin denetimi ve disiplini altında, çizgisi doğrultusunda çalışabilecek istikrarlı öğelerden çekirdekler kurmak ve doğrudan doğruya bölge komiteleriyle yönetmek, bunu hiç de liseli gençlik birliğinin işleyişini boşa çıkaran, çalışmasını zayıflatan değil, tam tersine güçlendiren bir tarzda yapmak... Partili bakış açısı bu olmalıdır.

Onur: (...) Meslek liseleri çalışmaları sınıf çalışmamızın önemli bir kanalına dönüşebilir. Perspektif planında bir açıklığımız var ama pratik planda bir zayıflık olduğunu görmek gerekiyor. Bu örgütsel çalışmamızın toplam durumuyla da ilgili. Buraya güç ayıramamanın, o yönelimi bir parça ete kemiğe büründürecek bir biçimde giriş yapamamanın bir sonucu. Ama

biz mutlaka, özellikle de sanayi bölgelerinin etrafındaki meslek liselerine dönük bir çalışmayı örgütleyebilmeliyiz. Sınıfın genç güçleri olarak yarın fabrikalara girecekleri bir alan olduğu durumda, çok daha özel bir yönelim içerisinde olabilmeliyiz.

Liseli gençlik birliklerine daha geniş gençlik kitlesini etrafında toplayan bir politik merkez olarak bakmak gerekiyor. Yayını böyle bir işlev görmeli. Koordinasyon açısından, bu çalışmanın merkezi işleri ile bölge arasındaki ilişkiler bakımından pratikte sorunlar yaşanabiliyor. Geçmişte bir bölgede ortaya çıkan ve biraz yetki tartışmasına dönüşen sorundan sözediyorum. Temelde il faaliyetini yöneten organın buna müdahalesi önem taşıyor.

Genelde merkezi gündemlerimiz ile bölge gündemleri arasında da çatışma yaşanabiliyor. Siz bölge olarak başka bir gündem üzerinden şekilleniyorsunuz, ama partinin başka bir gündemi karşınıza çıkıyor. Planlamalar bazen çakışıyor, bazen birbirini boşa çıkaran sonuçlar yaratıyor. O tür pratik güçlükleri aşma yönünde çaba harcamalıyız.

Geçmişte bu alanda esnek araçlarımız vardı. İstanbul liseli gençliğinin bir bülteni vardı. Yerel düzeyde, okullar düzeyinde bazı bültenler kullanılıyordu. Burdan bir geriye düşüş var. Bu konuda açıklık sağlanması gerekiyor. Biz bir taraftan politik kimliğimizle faaliyetimizi örgütleyeceğiz, ama öte taraftan esnek araçları da kullanmalıyız. Gençlik alanında esnek platformalar üzerinden yapılmış tartışmanın ardından böyle bir yönelime girmenin ne kadar doğru olacağı tartışılabilir. Ama bu tek yanlı ele alınmamalıdır. Toplamında politik çalışmanın temel araçları ile bu esnek araçları birleştirebilme sorunudur. Bunu mutlaka yeniden gündeme almak gerekiyor.

Son olarak, meslek liselerini gençlik çalışması üzerinden sınıf yönelimini kuvvetlendiren bir temel olarak öne çıkarmalıyız.

(...)

Liseli gençlik çalışmasının...

(Baştarafı s.13'de)

nasıl karşılanacağını, son tahlilde bizzat kitle hareketinin gelişimi belirleyecektir. Fakat devrimci siyasal önderlik, hareketi sağlıklı bir şekilde devrimci mücadeleye kanalize edebilmek üzere bilinçli müdahalelerde bulunmaksızın yol alamaz, kendini eğitip sınayamaz, kitlelerle kaynaşamaz. Kendi başına hiçbir ismin bir anlam ifade etmeyeceğini unutmadan, tercih edilen isimlendirmenin politik niteliği ve vurgusu dahi, ileri gençlik kitlesi için doğal bir odak olma hedefiyle hareket edilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu adım da dahil hiçbir merkezi aracımız, hiçbir şekilde yerellerde esnek araçların kullanılmasının karşısına konulmamalıdır. Asli yönelime bağlı kalmak, kitleleri devrimci mücadeleye kanalize etmek, düzene karşı savaşıma çekmek koşuluyla çalışmanın yerelleştirilmesi ve bu çerçevede yaratıcı yerel araçların devreye sokulması doğal bir önderlik misyonudur. Geçmişe göre bu alanda belli bir zayıflama olduğu ortadadır. Bunun üzerine gidilmeli, yerel çalışmaların özgün yöntem ve araçlarla güçlendirilmesi liseli çalışmamızın temel bir boyutu olarak düşünülmelidir.

Son olarak, liseli gençlik çalışmamızın en zayıf yönünün hala meslek liseleri ayağı olduğunun altını kalınca çizmek istiyoruz. Yukarıdaki vurgular, meseleye yaklaşımımızın özünü ifade ettiği için uzatmıyoruz. Şu kadarını söylemeliyiz ki, bu alan somut pratik bir ilgiye, planlı, sistematik ve kesintisiz bir çalışmaya konu edilmediği müddetçe, iddialarımız ölü sözler olarak kalmaya mahkumdur. Yerel örgütlerimiz için meslek liselerine yönelik gerçek bir pratik yoğunlaşma sınıf yöneliminin başlıca boyutlarından biri olduğu gün, liseli gençlik çalışmasına gerçek önderlik sorumluluğu da yerine getirilmiş olacaktır.

TKİP III. Kongresi raporlarından...

Liseli gençlik çalışmamızın deneyimleri

Sevgili yoldaşlar,

Değerlendirmeye başlamadan önce bir not düşmek gerekiyor. Maalesef bu metin kollektif bir tartışma sürecinin ürünü olarak hazırlanamamıştır. Bundan dolayı içeriğinde eksiklikler ya da kişisel yorumlara dayanan ifadeler bulunması mümkündür. Bunlar ayıklanmaya çalışılsa da doğal olarak metinde kalanlar olacaktır. Bu eksiklik göz önünde bulundurularak okunmasının daha sağlıklı olacağını düşünüyoruz.

Liseli gençlik çalışmamıza bakmadan önce genel olarak liseli gençliğin politik atmosferine ve mücadele dinamiklerine bir bakmak gerekiyor. Bunun için öncelikle liseli gençliğin sorun alanları ile başlamak gerektiğini düşünüyoruz.

Taner
Eylül 2009

Liseli gençliğe genel bir bakış

Liseli gençlik düzenin neoliberal saldırı kıskacında paralı eğitim ve geleceksizliğin arasında ezilmektedir. Bir yandan paralı eğitim uygulamaları farklı isimlerle çeşitlenip meşrulaştırılırken, diğer yandan ÖSS değişiklikleri ile üniversite yoluna set çekilmektedir. ÖSS'nin iki basamaklı sınava dönüşmesi, Meslek Yüksek Okullarına sınavsız geçişin sınırlanması gibi durumlar işçi ve emekçi çocuklarını seçeneksiz tercihlere sürüklemektedir. Düzenin artık açıktan ilan ettiği vasıflı iş gücü ihtiyacını karşılamak üzere gençliğe mesleki eğitime katılım dayatılmaktadır. Meslek liselerine ve Meslek Yüksek Okulları'na katılım son yıllarda ivmeli bir artış içindedir. Keza MEB adına yapılan açıklamalarda da mesleki eğitimin giderek artırılacağı ve 2012'e kadar hedefin mesleki eğitim okullarının oranının yüzde 50 olması ifade edilmektedir. Avrupa Birliği'nin bunun için ciddi bir mali destek sunduğu da bilinmektedir. AB ile ortak bazı özel mesleki eğitim projeleri de şu an uygulamadadır.

Eğitim üzerinden bunlar yaşanırken liseli gençliğin öfkesi de artmaktadır. Özgün sorunlar (tek tek okulları kesen sorunlar) olsun, genel politik sorunlar olsun, tepki ve mücadele örnekleri artmaktadır. Son yılların eylemliliklerine katılıma bakıldığında liseli gençliğin oranı açık bir artış içindedir. Fakat bu esasta liseli gençliğin kendi içindeki katılımın düşüklüğünü kapatmamaktadır. Bugün ÖSS karşıtı eylemlerin toplanı bilançosuna bakıldığında katılım yok denecek kadar az, birkaç yüzle ifade edilmektedir.

Ötesinde bugün mücadele içinde de olan kısmı da dahil politikadan, teoriden uzaktır. Genel olarak mücadele kültürü üzerinden yol yürünmektedir. Bu ise reformist sol ile devrimci demokratların da bunun üzerinden liseli gençlikte zemin bulmasını kolaylaştırmaktadır. Liseli gençliğin dinamik yapısının farkındaki bu yapılar bu alandan kadro devşirme yaklaşımı içindedirler. TKP, ÖDP, EMEP, SDP, SP, Halkevleri, ESP bu alanda yoğunlaşmış ve kendi liseli gençlik örgütlenmelerine sahiptirler. Bugün her iki kanadıyla (SDP ve SP çatısı altındaki) Dev-Lis, Yurtsever Cepheli liseliler, LÖB, Liseli Genç Umut, Emek Gençliği, nispeten kitlesel liseli gençlik gruplarıdır. Fakat pratiklerine dönüp bakarsak, neredeyse çalışmasız bu zemini yarattıklarını

da söyleyebiliriz. İnternet sitesi, şenlikler, sosyal ilişki çevresi, devrimci değerlerin (Deniz Gezmiş, Che, Mahir Çayan, Nazım Hikmet) istismarı elde ettikleri zeminleri yaratan faktörlerdir.

Çalışma hattında ise popülist söylemler ve politikası esnetilen çalışmalar esastır. LÖB 1 Mayıs Taksim çağrısını "dersleri kırıyoruz, Taksim'e akıyoruz!" söylemine oturtmuştur. Keza LÖB'ün kurultay hazırlığı "Liseliysen gel!" üzerinden kurulmuştur. Bunlar esasta birer ajitatif şiar değil arka planda çalışmanın yapısını ifade etmektedir. Keza çıkan liseli yayınlarında da benzer bir bakış kendini göstermektedir. Bültenler ya da dergilerde politik değerlendirmeler ya da kampanya yazıları değil okur mektupları ve karikatür köşeleri ile sınırlı kalınmaktadır. Devrimci hareketin bu alanda neredeyse müdahalesi bile yoktur. Bölge çalışmalarının imkanları üzerinden azımsanmayacak bir liseli çeperi olsa da bunları okullarda faaliyete iten, örgütsel bir yapıda ilerletmek gibi bir kaygıdan yoksundurlar. Ancak dönemsel eylemsel süreçlerde liseli faaliyeti ile hareket ettirilirler.

Böylesi bir tabloda asıl üzerinde durulması gereken bağımsız örgütlenmelerin de var olmasıdır. Genelde bir semt ve arkadaş çevresi üzerinden şekillenen bu birliktelikler müdahalesiz kalındığı takdirde süreç içinde eriyip kaybolmaktadır. Liseli genç komünistlerin bu tarz bağımsız örgütlülüklere ilişkilenme, dönüştürme ve geliştirme merkezli bir hattı şekillendirmesi gerekmektedir.

Liseli Genç Komünistler

Liseli gençlik çalışmamızın geçmişi üzerinden bakıldığında, parti kuruluş kongresi sonrası süreçte gerçekçi bir liseli örgütlenmesi 2000'lerle başlamıştır. Bunun il bazında kendini aktif ifade edebildiği dönemse 2003 ile başlamaktadır. Gençlik çalışmasının esnek platformlar merkezi hattı lise çalışmasında da kurgulanmış ve çalışma LGP'lerle örülmüştür. İl bazında yaygınlığı ve örgütlü faaliyetin taşındığı okul sayısı sınırlı olsa da, bu hat çalışmaya soluk kazandırmış, liseli genç komünistlerin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Düzenli çıkan il bülteni ve sistematik kampanyalarla örülen çalışmalar daha çok merkezi bir örgüte ve dışarıdan yürütülen kitle çalışmasına dayanarak ilerlemiştir.

Sonraki süreçte okullardaki unsurların güçlendirilmesi (merkezi politik toplantılar) ve örgütlü hale getirilmesi (okul birimleri, alt örgütlülükler olan LGP çalışma grupları ve yerel yayın kolektifleri) ile çalışma istikrarlı yükseliş göstermiş ve en başarılı süreçlerden biri yaşanmıştır. 1 Mayıs sürecinde üç okul pankartı ile katılınmış, büyük bir ÖSS karşıtı şenlik örgütlenmiştir. Liseli gençlik kurultayı başarıyla gerçekleştirilmiş, tebliğler her bir alanın politik pratik süreciyle birlikte hazırlanmıştır. Tek başına nicelik anlamında değil nitelik olarak da güçlü bir dönemi ifade eden bu süreçte bir dizi unsur kadrolaştırılmış ve çalışmanın merkezini tutmuşlardır. Aynı yıl diğer illerde de benzer olumlu pratikler sergilenmiş ve son dönemdeki en yaygın lise çalışması şekillenmiştir. Merkezi lise yayını işlevsel ve güçlü bir lise yayını haline gelmiş, bir odak olmuştur.

Bu dönemin bu kadar güçlü geçmesinde dönemin başlangıcını oluşturan **Erdal Eren Liseli Genç Komünistler Buluşması** yadsınamaz bir öneme sahiptir. Bu tek başına üç günlük eğitimin dönüşümü değil, hem örgütleniş süreci hem de bilinçte yarattığı örgütlü kimlikle lise çalışmamızı güçlendirmiştir. Gerisi politik hattın inşası ve pratikte tutarlı çalışmanın oturtulmasıdır. Bundan dolayı diğer yıllara da anlamlı bir zemin ve deneyim bırakmış, esasta yolu açmıştır. O dönemin başarılı hattındaki bölgeler bizim bugün hala lise çalışmamızda önemli olanakları tutan bölgeleri ifade etmektedir. Geçmişten gelen kültür, bu alanlarda mezun da versek, farklı kayıplar da yaşasak, halen çalışmamızın sürmesinin zemini olmuştur.

Bugün dönüp bakıldığında, liseli genç komünistlerin merkezi hatta oldukça önemli işler başardığını göstermektedir. Yayın cephesinden olsun, örgütsel şekilleniş olsun (merkezi politik yayın kolektiflerinden okul ve bölge birimlerine, LGP çalışma gruplarına

kadar zengin ve işlevsel yapılar), politika üretkenliği ve altyapısı olsun başarılıdır. Tabii ki eksiklikleri ve açıkları vardır. Çalışmanın genişletilmesinde, uzun vadeli olarak oturtulmasında ve kadrolaşmadaki sınırlılıklar, meslek liselilere yönelik müdahalede zayıflık vb., bunlar arasındadır.

Diğer eksikliklerden ayrı ele alınması gereken ve yıllardır Partimizin de döne döne eleştiriye konu ettiği meslek liseleri çalışması burada ayrı bir öneme sahiptir. Partinin sınıf vurgusunu dikkate alan bir lise çalışması için meslek liselerinden kopuk kalmak kabul edilemez. Ve geride kalan tüm başarılı çalışmaları gölgede bırakır. Yıllarca bu alana bir dizi müdahale ve yönelim şekillendirilse de bir türlü bu alana anlamlı bir giriş yapılamamıştır.

Bunun başlıca nedenlerin biri de meslek liselerinin düzenin de dikkat alanında bulunmasıdır. Düzenin sistematik olarak kuşattığı meslek liselerinde milliyetçi-gerici gençlik daha etkili kılınmakta, polis ablukası yoğun tutulmaktadır. Meslek liseleri ayrıca atölye ve staj gibi kendi kimliği ile de liselileri kuşatmaktadır. Bir Anadolu liseli ile meslek liselinin politik açlığı, felsefe tartışması karşılaştırılamaz bile. Bu da ilk temasın ya da alanda derinleşmenin önündeki engeldir.

Yakalanan ilişkiler genel olarak hep sürdürülmüş fakat okula müdahale nerdeyse yapılamamıştır. Meslek liselilere özel kampanyalar, meslek liseliler kurultayı, meslek liseliler bülteni gibi araçlarla alan defalarca çalışmaya konu edilmiş fakat ilerleme sağlanamamıştır. Burada sorun, çalışmanın sınırlı güçlerle yürütüldüğü noktada ve bunun yarattığı sonuçsuzluk karşısında, alanın kolayından boşaltılması gibi hatalardadır. Israrlı ve düzenli bir faaliyet hiçbir dönem örülmemiştir. Bir dönem bölgelerden temsilcilerle bir koordinasyon şekillendirilmiş, meslek liselerine yönelik müdahale için bölgelerin önüne planlamalar konulmuştur. Fakat bu planın sınırlılıkları ile hayat bulamaması ve çalışmanın sadece liseli gençlik çalışmasındaki güçlere sıkışması ile gene başa dönülmüştür.

Partimizin liseli gençlik çalışmasını örgütleme tarzı üzerine

Lise çalışmamız şu an bölge çalışmalarının inisiyatifi ve partinin yönlendirmesinde yürütülmektedir. Geçmiş dönemde ise lise çalışması gençlik çalışmasının bir ayağı olarak yürütülmekteydi. İşin aslında gençlik çalışmasına da bu ilişkiler daha öncesinde bölgelerden verilmişti. Kısacası arada yerli yerine oturmamış bir dizi halka bulunmakta, dolayısıyla zincir zayıf kalmaktadır.

Öncelikle liseli gençliğe dair bir dizi tanımı tekrarlamak gerekir. Liseli gençlik hem öğrenci olmaktan hem de genç olmaktan kaynaklı bir dizi farklı kimlik taşımaktadır. Buna yönelik politik müdahale için gençlik çalışmasının yönlendiriciliği işlevsel bir yerde durmaktadır. Ötesinde bir dizi ortak politik hattın yürütüldüğü süreçler açısından da işbirliği bir ihtiyaçtır. Fakat liseli gençlik güçlerinin esasta örgütlendikleri alan bölge merkezleridir. Çünkü partinin alan çalışmasının parçası olmak, politik ve ideolojik bakışının somut karşılığını kendi mahallesinde görmek, pratik ve düşünsel olarak parçası olmak, geliştirici ve dönüştürücü bir rol oynamaktadır. Devrimci demokrat akımların yaptığı tam da budur. Okulda şu ya da bu örgüt sempatizanı sıfatıyla gezenler mahalledeki faaliyetin temelidirler. Okulda faaliyeti düşünmeyenler mahalledeki illegal faaliyeti bile bu liseli güçlerle yürütebilmektedirler.

Biz onların eksik bıraktığı politik kitle çalışması ayağını kendi alanı olan lisesinde de örme iradesiyle bunu birleştirebildiğimizde önemli kazanımlar yakalayabildiğimizi biliyoruz. Bir bölgenin seçim çalışmasındaki mahallelerden birini tutanlar sadece üç liseli yoldaşımızdı. Çalışmanın tüm pratik yükünü yüklenebilmişlerdi. Keza aynı süreç bu liselilerin lise çalışmasına da en büyük katılım gösterdikleri süreçti. Karşılıklı bu bağ asla yadsınamaz. Lise çalışması bölge çalışmalarından kopuk ele alınamaz.

Fakat bugün somut tabloda lise çalışmasının bölgelere devredildikten sonra da gelişiminde ve örgütlenmesinde önemli tıkanıklıklar ve

zorlanmalar olduğunu görüyoruz. Bunun nedenleri arasında liseli gençlik çalışmasının bir dizi temel ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Bunlardan biri tek başına okul içlerinden güçlü faaliyet öremeyen yerellerin yaşadığı sıkışmalardır. Bu hem yakalanmış ilişkilerin başarısızlıkla daralmasına, hem de ilişki yaratmadaki sınırlılıklara neden olmaktadır. Lise çalışmasının geçmiş döneminde lise yayını sokak satışları, okul giriş/çıkışlarında dağıtım, kitle çalışması araçları yoğun olarak kullanılırdı. Bundan yoksun kalmak çalışmayı da kötürümleştirmektedir. Ve geçmişten olanakları, ilişkileri olmayan bölgeleri çalışmanın dışında bırakmaktadır.

Bir diğer nokta yayın cephesidir. Liseli genç komünistlerin bu alanda çok sayıda başarılı pratiği ve deneyimi vardır. Merkezi lise yayını, illerde LGP bültenleri, okullarda kültür-sanat fanzinleri, meslek liseliler ve dershane öğrencileri bültenleri gibi zengin çeşitlilikte yayın faaliyetimiz olmuştur. Bu yayınların her biri farklı işlevleri de taşıyarak çalışmayı nitelik ve nicelik olarak güçlendirmişlerdir.

Bugüne baktığımızda sadece merkezi lise yayınının çıkışını sürdürüyor olması dışındaki ayaklar boştur. Ötesinde merkezi lise yayını da esasta liselilerden ve oturmuş lise çalışmalarından şekillenmediği ölçüde, bir kısırlık ve darlık ifade etmekte, işlevinden uzaklaşmaktadır. Merkezi lise yayını ilk çıkışından itibaren dikkati üzerine çekmiş ileri-politik liseli unsurların okuduğu bir yayın olmuştur. Sokak satışlarında liselilerle tanışmanın da bu özelliğinden kaynaklı olduğunu söyleyebiliriz.

Fakat bugün hem yazar düzeyi hem de il sayısındaki darlık yayının kullanımını düşürmektedir. Merkezi lise yayının ilk sürecinde kullanılan merkezi yayın toplantılarının çalışmaya katkısı da hatırlanmalıdır. Örgütsel kısmına dokunmadan politik ve pratik bilgi ve deneyim aktarımı ile çalışmamızın olduğu iller arası bir bağ kurulmuş, önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Beraber yürütülen liseli kurultayları, LGP girişimleri ile çalışma bütün olarak bir denklik ile sürdürülmüştür.

İl LGP bültenleri liseli yazarlar yetiştiren birer araç olmakla birlikte ilk ilişki kurmanın da adıdır. İlde yürütülen lise çalışması haberleri ile alanın çalışmasına da dolaysız katkı sunmaktadır. Okul fanzinleri ise politik faaliyete yanıt alamadığımız noktada hızlı bir çevre çeper yaratmanın, kollektife dayanan bir çalışmanın parçası olmaktadır. Merkezi lise yayınını aylarca kullanamadığımız okullarda kültür-sanat fanzinlerinden sonra kullanım hızla artmaktadır.

Güçlerin eğitimi noktasına gelirsek, geçmişte bu eksik bırakılan bir alandır. Ya bireysel eğitimler şekillendirilmiş Ya da bölgelerden yönlendirmelerle yapılagelmiştir. Merkezi bir bütünlük içinde eğitim pratiği sağlanamamıştır. Devrim Okulları adı verilen çalışmalarla genç çevre güçleri de kapsayan eğitimler kurgulansa da bunlar istenen düzeyde ve yeterlilikte olmamıştır. Ötesinde bu eğitimler genel politik lise çalışması üzerindendir. Teorik ve ideolojik eğitim asıl zayıf kısımdır. Parti programı ve çizgisi yüzeysel kalan noktalardır.

Bu noktanın üzerinde durmak istiyoruz, çünkü liseli gençliğin eğitime olan açlığı dikkate alındığında elimizden kayanları da görmek gerekir. Liseli gençler hem yaş hem de eğitim düzeyleri ile işçilerden daha çok bu alana meraklıdırlar. Bu alana yönelik sistematik bir hattın varlığıyla ve ara dönemlerde merkezi eğitim süreçlerinin örülmesi ile bu alanda önemli sonuçlar yaratılabilir. Erdal Eren Liseli Genç Komünistler Buluşması örnek bir pratiktir. Bu tarz eğitim buluşmaları il bazında dahi olsa düzenli örülebilmelidir. Bizzat partinin yönlendiriciliğinde yürütülecek bir eğitim çalışmasıyla bu alanda derinleşerek, partinin ihtiyacını duyduğu kadro niteliğine uygun gelişimler hızla sağlanabilir.

Liseli gençlik çalışmasında örgütsel güvenlik

Üzerinde önemle durulması gereken bir başlık da liseli çalışmamızdaki örgütsel güvenliktir. Bunun bir ayağı liselerdeki faaliyet

cephesi, diğer cephesi ise devletin sistematik saldırılarıdır.

Birincisi çalışma alanının doğallığındaki zorluktur. Liseler idaresiyle, yönetmelikleriyle yarı kapalı cezaevidir. Burada içerden faaliyet yürütmek devrimci yaratıcılık ve disiplin gerektirir. Çünkü zamanı belirsiz aramalar, deşifre edilmiş güçlerin takibi, kameralar derken kısa süre içinde çalışmalar sekteye uğratılabiliyor. Uzaklaştırma cezaları, atılmalar, var olan okulaki tüm emeği bir çırpıda silebiliyor. Bunun için okul içinde dergi kullanımından toplantılara kadar güçlerin konumlanışı ve hareketi iyi planlanmalı ve güçler böyle bir eğitimden geçirilmelidir. Yoksa kavganın heyecanı ve meşruluğuyla harekete geçen güçler kısa süre sonra kötürümleşebilir.

İkinci kısımsa siyasi polisin devrimci ve komünistlerin liseli gençlik içindeki faaliyetine müdahaleleridir. Çalışmanın hızla güçlenebildiğini bildikleri için bu alana özel olarak dikkat etmektedirler. Ötesinde okul idareleri de duruma hakim olduklarında saldırmaktan geri durmamaktadırlar. Deneyimlerimiz gösteriyor ki, polis takibi, ajanlık teklifi, baskı, gözaltı, okuldan uzaklaştıma, aileye yönelik anti-propaganda gibi çeşitli araçları sıkça kullanmaktadır. Büyük şehirlerde bu metodlar daha sınırlı kalsa da taşralarda bu daha yoğun yaşanmaktadır.

Bizim de bilgisine sahip olduğumuz üç ilde lise çalışması böyle süreçlerle kaybedilmiştir. Bu durum asla gözardı edilmeden lise çalışmasında yarı legal ve illegal yöntemler daha önde tutularak yol yürünmelidir. Bu bilgi deşifrasyonundan faaliyet yöntemine kadar geniş bir başlıkta incelenlenmesi ve şekillendirilmesi gereken bir alandır.

Alaattin Karadağ yoldaş kavgamızda yaşıyor!

Alaattin Karadağ yoldaşın sermayenin bekçi köpeklerince katledilmesinin ardından yaygın biçimde pratik faaliyete başladık. Burjuva düzenin kolluk güçlerinin estirdiği terörü teşhir etmek amacıyla Gebze'nin dört bir yanını afişlerimizle donattık. Daha önce gözaltında işkence sonucu katledilen Engin Ceber'in Gebze'den olması nedeniyle bu bölgedeki emekçiler polis cinayetleri ve devlet terörüne yabancı değiller.

Faaliyetimizi daha yaygın yapmaya özen gösterdik. Büyük boy "Alaattin Karadağ ölümsüzdür!", küçük boy "Alaattin Karadağ kavgamızda yaşıyor!", "Alaattin Karadağ katledildi! Katil devlet hesap verecek!", "Devrimciler ölmez devrim davası yenilmez!" ve büyük boyla aynı olan toplam 5 çeşit afişimizi şu bölgelerde kullandık: Kocaeli, Gebze çarşı, Gebze E 5, Darıca, Osmangazi ve Fatih tren istasyonları, Gaziler, Ulaştepe, Yavuz Selim, Emek, Mudurnutepe, Erişler, Güzeltepe, Yenimahalle ve Beylikbağı.

Alaattin yoldaşla ilgili afişlerimizin büyük bir kısmı ertesi gün neredeyse tek tek yırtılıyordu. Benzer örneklerin yaşanması üzerine buna dönük önlemimizi almaya (afişlerin yırtılamayacak şekilde yapışmasına) çalıştık. Öyle ki, yırtamadıkları yerde boyama yoluna gittiler. Şimdiye kadar görülmedik biçimde afişlerimize yönelik saldırganlık tırmanmış bulunuyor. Sanki bu iş için özel olarak görevlendirme yapmış gibiler.

Faaliyetimizin ikinci ayağı aynı döneme denk gelen TEKEL işçilerinin direnişi oldu. Uzun süredir "Genel grev genel direniş!" şiarını sınıfın gündemine sokabilen, başta şovenizm olmak üzere her türlü gerici atmosferi dağıtabilen, saldırılara karşı direnme bilincini yayabilen bu direnişe karşı işçi ve emekçilerin ilgisini yoğunlaştırmak, sınıf dayanışmasını geliştirmek amacıyla semtlerde yazılamalar yaptık. "Genel grev genel direniş!", "TEKEL işçileri yalnız değildir!", "Yaşasın TEKEL direnişimiz!" ve "Alaattin Karadağ yoldaş ölümsüzdür!" yazdığımız yazılar oldu.

Son olarak da aynı içerikte hazırladığımız şablonları kullandık. Faaliyetimiz boyunca 280 afiş kullandık, 14 yazılama yaptık. 15 şablon yazının yanısıra birçok noktaya imzamızı attık.

Gebze'den Komünistler

Deneyimlerimizden...

Bir fabrika çalışması deneyimi

Hedeflediğimiz bir fabrikanın içinden bir çalışma yürütüyoruz. Fabrikada çalışmayı ilk başlattığımızda ilk elden buraya özgü, işçilerin zorluk yaşadığı- veya şikâyetçi olduğu sorunları öne çıkarmaya çalıştık. Bunu yaparken diğer taraftan işçilerle yakın bağ kurmaya, sosyal yaşamlarına girmek gibi müdahalelerimiz oldu. Bu müdahalelerimizi şu anki duruma bakarak değerlendirirsek, asgari düzeyde olumlu bir seyir izlediğini belirtmeliyiz. İşçilerle fabrika temelli örgütlenme sorunlarına değinirken, onları her alanda kuşatmaya çalışıyoruz. İlk olarak hedefimizdekilerden biri olan "taban örgütlülüğünü" kurma konusunda önemli adımlar attığımızı belirtmeliyiz.

Şu an çevremizde belli bir çevre-ilişki ağı yakalamış durumdayız. İçerideki çalışmayı hızlandırmak ve bir kanala toplamak, çevremizdeki işçileri bu eksene çekmek ve ilerletmek, fabrikanın öznel sorunlarını işleyen, genel politik gündemle bağını kuran popüler bir fabrika bültenini işçilerle birlikte devreye soktuk. Önemli bir sayı adedini elden dağıttığımızı belirtmeliyiz. Bu bülten genel bültenin aksine daha etkili oldu ve işçilerin çalışmayı sahiplenmelerine vesile oldu.

İşçilerle kurduğumuz bağları daha da ilerletmek için onların sosyal alanlarına daha çok müdahale etmek gerek. Bunlar futbol turnuvaları, kahve ortamları, tiyatrolar, kültürel etkinlikler, gezi-piknikler vs.dir. Bir diğer yönüyle işçilerle dost olmalıyız. Sevinçlerine olduğu kadar dertlerine-tasalarına da ortak olmalıyız. İşçiler bizi bilgiçlik taslayan, ya da bu kaba tabir dışında karşımızda büzülen-rahat olmayan değil, tam tersine bizde kendilerinden bir parçayı görebilmeleri, rahat olup bizleri dost görebilmeliler. Bu rahatlığı ve dostluğu sağlamadığımız takdirde işçiler bir dönem bizimle birlikte hareket etse de zamanla kasılırlar ve iç dünyalarını açmazlar. Bizden alacakları bilinç yerine, düzenin empoze ettiği gerici "benden bir şey olmaz" ruh haline bürünebilirler. Bunun önemli bir ayrıntı olduğunu düşünüyorum.

Bir diğeri ise sınıfın içinde bir kimlik sorunu yaşayan, bunu müdür ve patronlara yalakalık biçiminde dışa vuran tipler vardır. Bunların kimileri iflah olmaz cinstendir. Ancak başka kimileri kimlikleri oturmadığı için, ya da kendilerini boşlukta gördüklerinden böylesi sefil bir yola başvurabilmektedirler. Böylesi içilerle çalışmanın dışında ilişkilerimizi kesmemeli, orta ve uzun vadelerle kazanabilme yoluna gidebilmeliyiz. Çünkü o çatışma anı gelip çattığında geneli olduğu kadar kişileri de tercih yapmaya zorlar. İşte böyleleriyle önceden kurduğumuz ilişkiler bu tarihi anlarda saflarını belirlemede büyük yardımı olacaktır.

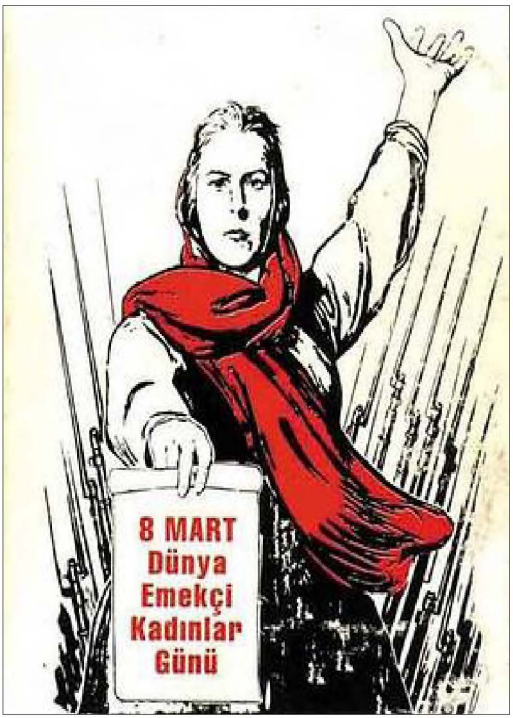
Şu an kurmaya çalıştığımız taban inisiyatifinin temel bileşenleriyle düzenli bir şekilde eğitim çalışmalarına ağırlık vermekteyiz. Fabrikada önemli sayıda kadın işçi de bulunmaktadır. Çalışmanın geneline ve eğitim çalışmalarına kadın işçileri sınırlı olarak katabilmekteyiz. Bunun bir nedeni kadın işçilerin önemli kesiminin dinsel gericiliğin etkisi altında olması ya da dar dünyalara hapsolmaları ise, diğer nedeni de çalışma içerisindeki erkek işçilerin bu konudaki tutukluğudur. Bu konuya da gereken önem ve hassasiyeti göstererek zaaf ve eksiklikleri aşacağımıza inanıyorum.

Partili bir işçi / İstanbul

Bahar dönemi ve emekçi kadın çalışmamız üzerine

Çifte sömürüyü, çok yönlü eşitsizlikleri ve baskıları yaşayan emekçi kadınların mücadele süreçlerine katılması, kadınların tarihsel olarak bu çok yönlü ezilmişliğinin bir sonucudur. Bu gerçek bugüne kadar yaşanan tarihsel deneyimler ışığında kendini yeterince göstermiştir. Güncel planda ise özellikle son bir yıl içerisinde yaşanan işçi direnişlerinde bu olgu açığa çıkmıştır. Novamed, Meha, Çapa, Kızılay, Entes, DESA, ATV-Sabah ve son olarak da Tekel sürecinde olduğu gibi, kadın işçiler hep de direnişin ön saflarında yeralmışlar, direniş içinde sürükleyici bir rol oynamışlardır. Son süreçlerde yaşanan bu örnekler, kadınların sınıf mücadelesine katılımı ve oynayabileceği role ilişkin söylediklerimizi kanıtlar niteliktedir.

Partimiz bugüne kadar yapılan değerlendirmelerde kadınların örgütlenmesinin önemine işaret etmiş, sınıf çalışmasının bir parçası olarak emekçi kadın çalışmasının esaslarına ilişkin yeterli açıklığı ortaya koymuştur. Özellikle II. Parti Kongresi'ni izleyen değerlendirmelerde yürütülecek çalışmaya ilişkin temel yaklaşımlar derli toplu bir şekilde ortaya konulmuştur. Bu değerlendirmelerin yanısıra partimiz, sınıf çalışmasının temel bir parçası olarak emekçi kadınlara yönelik çalışmada pratik adımlar atmış ve uygun örgütsel biçimleri gündeme getirmiştir.

Partinin kadın çalışmasına verdiği önem bu denli açıkken, bugüne kadar emekçi kadın çalışmamız bir türlü istenilen düzeyde sistematik bir çalışmaya konu edilemedi ve hala da anlamlı sayılabilecek biçimde sınıf zeminine oturamadı.

Bunların gerisinde, güçlerin eğitiminin önemi kadar, ilgili örgütsel platformların bu alana yönelik çalışmayı esas gündemlerinden biri olarak ele almasında, bu alana yönelik özgün politikalar üretmesinde, güçlerin ayrıştırılması ve planlanmasında, bunun sistematik olarak yürütülmesi ve denetlenmesinde yaşanan eksiklikleri yatmaktaydı.

Ancak, gelinen yerde çalışmamız hala da kendi içinde yetersizlikler taşısa ve kimi süreçlerde kesintiye uğrasa da, örgütsel süreçlerimize yapılan müdahalelerle birlikte, kadın sorunu ve çalışmasının önemi, kadın çalışmasıyla toplam çalışma arasındaki bağ ve kadın örgütlenmesine bakışımız açısından saflarımızda asgari

bir bilinç açıklığı oluştuğuna inanıyoruz.

Bugün örgütsel olarak kadın çalışmamızın planlanması, yürütülmesi ve denetlenmesi ilgili parti organlarının sorumluluğunda olmakla birlikte, emekçi kadın çalışmasının politik gündemlerini tartışan ve belirleyen, güncel gelişmeleri değerlendiren, çalışmanın hedef ve araçlarını tanımlayan, yürütülen çalışmanın yer yer koordinasyonunu sağlayan bir kadın ekibi oluşturulması ihtiyacı dile getirilmiş ve geçmiş dönemde buna uygun planlamalar içine gidilmişti.

Geride bıraktığımız dönemde olduğu gibi bu dönemde de, kimi aksayan yanlarına rağmen, emekçi kadın çalışmamızın yürütülmesinde kadın ekibi önemli bir yer tutmaktadır.

Yeni yılla birlikte önümüzdeki süreçte çalışmanın hattını değerlendiren kadın ekibi, işçi kadınlar arasında yürütülecek çalışmayı yaz sürecinin ardından yeniden ele aldı. Kadın işçilerin çalıştığı hedef işyerlerinin seçilmesi ve çok yönlü olarak ilgilenilmesi ihtiyacının yanısıra, kadın işçilere yönelik çalışmada en temel sorunları ve talepleri öne çıkarılması gerektiği vurgulandı. Her geçen gün artan dizginsiz sömürüye, artan hak gasplarına karşı örgütlenme ve direnişi yükseltme çağrısının yapılması, kadın işçilerin yeraldığı direnişlerle dayanışmanın işlenmesi temel gündem olarak saptadı.

Öne çıkan gündemler emekçi kadınlar içinde yürütülecek çalışmanın temel gündemleri olduğu kadar 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne yönelik çalışmanın da gündemleri anlamına gelmekteydi. Yine 8 Mart'ın ilanının 100. yılı olmasıyla bağlantılı olarak kadının kurtuluşunun sosyalizmde olacağı vurgusunun öne çıkarılması ve alanlarda bu yönlü propagandanın yükseltilmesi de ele alındı.

Çalışma boyunca kadın işçilerin yaşadığı sorunlar karşısında temel talepler ekseninde kadın işçilere gidilmesi, bu çerçevede belirlenmiş araçlarla birlikte etkin bir kitle çalışma yürütülmesi hedeflenmekle birlikte, ilgili çalışma alanlarında bugüne kadar çevre-çeper kadın güçlerinin yeniden toparlanması ve esnek kadın ekiplerinin oluşturulması da çalışmanın iç hedefleri olarak planlandı.

Kadın ekibi aynı zamanda, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, yaratılmış kazanımları kormak ve yeni kazanımlar elde etmek için 8 Mart'ın sınıfsal ve tarihsel özüne uygun kutlanması amacıyla etkin bir çaba ve emek sergilemeyi önüne görev olarak koydu.

Bu çerçevede üzerine düşen sorumlulukları yerine getirme çabasına yoğunlaşan kadın ekibi, çalışmanın politik hedeflerine uygun bir şekilde, araçları tanımlanmış ve iç hedefleri belirlenmiş bir çalışma tarzını hayata geçirmektedir. Çalışmanın gidişatında esasa ilişkin bir boşluk bulunmamaktadır.

Öte yandan, kadın çalışmamız tüm çalışma alanlarında örgütsel platformlarımız tarafından planlanmaktadır. Ortaya konulan hedeflere ve planlamalara rağmen yerellerde yürütülen emekçi kadın çalışmamızın yaşadığı bir dizi sorun bulunmaktadır. Farklı bir yazının konusu olan yerel çalışmanın sorunlarına burada yahnızca değinmekle yetiniyoruz.

Bugün için öncelikli sorun, geçmiş yıllarda emekçi kadın çalışmamızda karşı karşıya kaldığımız boşluklara ve sorun alanlarına, bu yönlü yaşanan eksikliklere ve hatalara düşmeden çalışmanın 8 Mart'tan sonraki sürecini de güçlü bir şekilde örebilmektir.

Önümüzdeki dönem sınıf çalışmasında derinleşmeyle birlikte kadın işçi çalışmasında da derinleşmeyi, geçmiş deneyimlerin ışığında bu alana dair özgün politikalar üreterek istikrarlı bir şekilde sürdürmeyi başarabilmek gerekmektedir.

İllegal devrimci faaliyetimizi kesintisiz sürdürüyoruz!

İşçi ve emekçilerin çok yönlü ve yoğun bir kuşatma altında olduğu, "açılım" aldatmacasıyla Kürt halkının teslim alınmaya çalışıldığı, faşist sermaye devletinin toplumda gittikçe artan hoşnutsuzlukları bastırabilmek için baskı ve terörünü artırdığı bir dönemden geçiyoruz. Sistem çok yönlü krizleriyle boğuşurken, kendine çıkış yolları arıyor. Tekel işçileri şahsında başlayan eylemli süreç ise geleceğe dair güçlü mücadelelerin sinyallerini veriyor.

Tekel işçilerinin kararlı ve militan mücadeleleri ve onun etrafında örülen mücadele hattı, yıllardır sınıf mücadelesinin içerisinde bulunduğu durgunluk ve sessizlik duvarını yıkan bir misyon oynadı. Son yıllarda krizle birlikte artan saldırılar karşında sürekli geri geçilen sınıf hareketi yeni bir çıkışın ilk olanaklarını yakaladı. Yaşanan tüm bu olumlu gelişmelerin bilincinde olan sermaye devleti, korkularını açığa vurarak, dizginsiz bir baskı ve terörü devreye sokmakta buldu çareyi. Bir yandan Alaattin yoldaşın sokak ortasında alçakça katledilmesi üzerinden de görüldüğü gibi devrimcilere dönük saldırılar yoğunlaşırken, diğer yanda Ankara'nın göbeğinde Tekel işçilerine günlerce gaz bombası, panzerlerle saldırmaktan geri durmadı. Kolluk kuvvetlerinin sıradan insanlara bile vahşice saldırdığı, gözaltında katlettiği günler yaşanıyor. Kürt halkını teslim alabilmek için birçok girişimi fiyaskoyla sonuçlanan sermaye devleti, her seferinde inkar ve imhaya dayalı resmi çizgisini ortaya koyuyor. Kürt kurumları basılıyor, yüzlerce insan gözaltına alınıp tutuklanıyor.

Partili komünistler olarak sürecin omuzlarımıza yüklediği sorumlulukları yerine getirmeye çalışıyor, işçi sınıfı ve emekçileri tek ve gerçek kurtuluşumuz olan sosyalizm bayrağı altında toplayabilmek ve işçi sınıfının kurmayı partimizi sınıf içerisinde güç haline getirebilmek için yoğun ve kesintisiz bir faaliyet yürütüyoruz.

Alaattin yoldaşın katledilmesinin ardından polis terörü ve cinayetlerine karşı başlattığımız faaliyetimize geçtiğimiz dönem içerisinde de devam ettik. *"Alaattin Karadağ ölümsüzdür!/TKİP"* şiarlı büyük boy afişlerimizle, *"Alaattin Karadağ ölümsüzdür!/TKİP"*, *"Devrimciler ölmez, devrim davası yenilmez!/TKİP"*, *"Alaattin Karadağ kavgamızda yaşıyor/TKİP"*, *"Alaattin Karadağ katledildi! Katil polis hesap verecek!/TKİP"* şiarlı küçük boy afişlerimizi bölgemizde yaygın bir şekilde kullandık. *"Faşist cinayetlerin hesabı sorulacak!/TKİP"*, *"Polis cinayetlerine son!/TKİP"*, *"Polis terörüne ve cinayetlerine son!/TKİP"* şiarlı yazılamaları yaptık.

Haftalardır Ankara'nın göbeğini direniş alanına çeviren, birçok saldırıya rağmen kararlı bir şekilde mücadelelerini sürdüren Tekel işçilerinin sesini bölgemizde işçi ve emekçilere taşımaya çalıştık. *"Tekel işçileri yalnız değildir!/TKİP, "Direnen Tekel işçisi kazanacak!/TKİP"* şiarlı yazılamalarımızla Tekel işçilerini selamladık.

Devrimci illegal faaliyetimizi E-5 hattı, Gülsuyu, Karlıktepe, Topselvi, Kurfalı, Uğur Mumcu, Aydos, Sülüntepe, Kurtköy Sanayi, Güllübağlar, Kavakpınar, Aydınlı, Esenyalı bölgelerine taşıdık. Emekçilerin ilgisini çeken afişlerimiz, sermaye devletinin bekçileri tarafından hemen sökülmeye ve kazınmaya çalışıldı.

Partimizi her alanda ve her açıdan güçlendirmek için çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Önümüzde bahar dönemi var. Döneminin olanakları ve birikimiyle mücadeleyi güçlendirecek, devrimci baharı kazanacağız.

Anadolu Yakası'ndan Komünistler

içinde yer almak zorunda bile kaldılar. Fakat bu çok sürmedi, bu yıl pek az istisna ile herkes yerli yerini buldu. Reformist akımlardan bir tek TKP hariç tüm ötekiler feminist platformda bir araya geldiler. Kuyrukçu oportünizm de son ve kesin kararını ortaya koyarak yeniden bu cepheye döndü. Üstelik bu ayrım noktalarını belirgin biçimde aydınlatan son yılların tüm tartışmalarına rağmen böyle oldu. Demek ki herkes safını bilerek isteyerek seçmiş oldu. Bu yıl oluşan ayrışma tablosu, işte bu nedenle paha biçilmez değerdir.

Kadın sorununu cinsler arası eşitsizliklere indirgemek ve salt kadınları ilgilendiren bir sorun olarak ele almak, böylece sorunun kurulu sömürü düzeninin derinliklerindeki kapsamlı toplumsal köklerini sınıf konumu gereği bilerek gözardı etmek, tarihsel olarak burjuva kadın hareketinin en temel özelliği olmuştur. Küçük-burjuva feminizmi ise teorik açıdan olduğu kadar tarihsel açıdan da bu eğilimin, burjuva feminizminin bir uzantısı ve yansıması olagelmiştir. Bu iki akımın ortak paydası, kadın sorununu salt cinsler arası eşitsizliklere indirgemekle kalmamak, yanısıra ve elbette bu aynı mantığın bir ürünü olarak, onu salt kadınların sorunu olarak ele almaktır. Böyle olduğu içindir ki, onlar mücadeleden örgütlenmeye kadar konuya ilişkin her sorunda kadını karşı cinsten ayırır, kendi içine kapalı bir kadın hareketi dünyası kurmaya çalışırlar. Kadın sorununun kapsamını ve köklerini kurulu toplumsal düzenden ayrı ele almanın, dolayısıyla da kadının kurtuluşu davasını genel toplumsal kurtuluş davasından koparmanın mantıksal sonuçlarıdır bunlar.

Emekçi ve devrimci karakterinden arındırılmış "erkeksiz 8 Mart" anlayışı, temel özelliği bu olan burjuva ve küçük-burjuva feminizminin solun reformist kesimlerindeki yankısından başka bir şey değildir. Bu yankının bu denli güçlü biçimde açığa çıkması da rastlantı değildir. Zira reformizm, ideolojik-programatik yönden, temel toplumsal ve siyasal sorunların düzenin sınırlarını aşmayan bir çerçevede ele alınmasından başka bir şey değildir. Onun ufku bu açıdan burjuva demokrasisi ile sınırlıdır ve bunun kadın sorunundaki yansıması konunun salt cinsler arası eşitsizlikleri indirgenmesi, yani feminizm ve dolayısıyla "erkeksiz 8 Mart" olmaktadır.

Reformist akımların kadın sorununa bu yaklaşımı ve "erkeksiz 8 Mart" tutumu rastlantı değildir dedik. Bu teorik yönden daha ayrıntılı olarak ortaya konabilir, ama bu buradaki amacımızı aşar. Biz buna burada tam da 8 Mart tartışmaları üzerinden teorik önemi kadar tarihsel önemi de büyük olan bir özel kanıt göstermekle yetineceğiz. Dünyada '60'lı yılların sonunda başgösteren orta sınıf eksenli feminist harekete karşı kadın sorununu marksist açıdan inceleme gereği duyan ve bu konuda hayli yararlı bir tarihsel malzemeyi *Kadınların Özgürlüğü ve Sınıf Mücadelesi* başlıklı kitabında sunan Tony Cliff, Çarlık Rusyası'na ayrılmış bölümde bize son derece anlamlı bir bilgi vermektedir. Konu tam da konumuz, yani 8 Mart, dahası 8 Mart kutlamaları ve farklı siyasal grupların buna ilişkin tutumları üzerinedir:

"1913 ve 1914'teki kutlamalarda, Uluslararası Kadınlar Günü'ne sadece kadınların katılmasını isteyen Menşeviklerle, tüm işçi sınıfının katılımında ısrar eden Bolşevikler arasında derin farklılıklar vardı..." (Ataol Yayıncılık, s.115)

Demek ki bugünün Türkiye'sindeki tartışmanın 8 Mart'ın tarihsel çıkışına (1910'daki kabulüne) kadar uzanan bir derin tarihsel kökü de var. Demek oluyor ki konuya ilişkin tartışma o kadar masum, ayrım çizgileri o denli önemsiz değil. Tam tersine, iki farklı tutum arasındaki ayrım, reformizm ile devrim arasındaki o genel ve temel ayrım çizgisinin kadın sorunu üzerinden özel bir yansımasından başka bir şey değildir. Devrim öncesi Rusya'da Bolşevizm ile Menşevizm arasındaki o derin teorik ve politik uçurum kendini kadın sorunu ve 8 Mart üzerinden işte tam da böyle, hemen hemen bugünün Türkiye'sinde yaşandığı gibi gösteriyordu.

Konuyu birçok yönden inceleyen ve bu dikkate değer tarihi olayı bize aktaran yazarın, Bolşevikler ile Menşevikler arasında 8 Mart'ın kutlama biçimi üzerinden oluşan ayrılığı, iki akım arasındaki "*derin farklılıklar*"la ilişkilendirmesi, bunların bir yansıması olarak sunması bu açıdan boşuna değildir.

(Ekim, Sayı:252, Mayıs 2008)

8 Mart'ın tanıklık ettiği ayrışmanın ilkesel anlamı ve politik önemi

H. Fırat

Bahar döneminin genel kitle hareketliliğinde 8 Mart'ın kendine özgü bir ağırlığından sözedilemez. Bu anlaşılır bir durumdur da. Zira olup bitenler daha çok bir kutlama günü sınırları içinde kalmaktadır. Bu tarihsel gelenek yönünden de 8 Mart'ın 1 Mayıs'tan önemli bir farkıdır.

1 Mayıs da kuşkusuz bir kutlama günüdür. Fakat uluslararası devrimci işçi hareketinin tarihinde bu kutlama, salt kendi içinde özel bir gün olarak değil, fakat sürmekte olan mücadelenin özel bir çabayla yoğunlaştırıldığı bir dönemin tepe noktası olarak ele alınmış, zamanla buna uygun bir gelenek oturmuştur. 1 Mayıs'ın iki sınıfın, birbirinden temelden farklı iki dünyanın en yoğun bir biçimde karşı karşı geldiği bir gün olarak ele alınması, zaman içinde ona bu gücü ve dinamizmi kazandırmıştır. Oysa 8 Mart'ın böyle bir özelliği ve geleneği yoktur. Toplumsal gerilik, bunun kadın sorunu üzerinden daha da belirgin bir biçimde kendini göstermesi, işçi kadın eksenli etkili bir kadın hareketi geleneğinin olmayışı vb., 8 Mart'ı iyiden iyiye kendi içinde bir kutlama günü sınırlarına mahkum etmektedir.

Bugünkü koşullarda 8 Mart vesilesiyle politik açıdan önemli olan, kurulu düzendeki kadın sorununu etkili bir propaganda ve ajitasyon vesilesi olarak kullanabilmek, sorunun anlamına, kapsamına ve çözümüne ilişkin temel devrimci düşünceleri, daha çok da devrimci şiar ve istemler olarak, başta işçiler olmak üzere emekçilerin geniş katmanlarına taşıyabilmektir. Fakat yazık ki solun önemli bir kesimi 8 Mart'ı önceleyen süreçte bunu bile yapmamakta ya da bu doğrultuda yasak savma kabilinden pek az şey yapmakla yetinmektedir. Böyle olunca 8 Mart'ın esas ağırlığı, kısa ön hazırlığı da dahil ilgili gün vesilesi ile yapılan eylemle sınırlı kalmaktadır. Bu yıl da sonuç farklı olmamıştır doğal olarak.

Fakat Türkiye'de 8 Mart'ın kadın sorunundan öteye solun kadın sorununa bakışı bakımından giderek önem kazanan bir özelliği önplana çıkmaktadır. 8 Mart solda giderek reformist-devrimci ayrışmasının en önemli göstergelerinden biri olmakta, bu açıdan yerine getirdiği işlev öteki hiçbir eylemle karşılaştırılmayacak denli açıklayıcı bir nitelik taşımaktadır.

Türkiye'nin 12 Eylül yenilgisinin tasfiyeci yan ürünlerinden olan küçük-burjuva feminist çevreleri, "erkeksiz 8 Mart" gibi ucube bir anlayışı zaman içinde reformist solun hemen tümüne kabul ettirdiler. Ufku hiçbir biçimde burjuva demokrasisi sınırlarını aşmayan ve kadın sorununa da ancak buradan bakabilen Kürt hareketinin bu anlayışa kendi ideolojik konumunun doğal sonucu olarak verdiği destek bunu özellikle kolaylaştırdı. Bu ucube eğilim kuyrukçuluğu kimlik edinmiş bazı küçük-burjuva devrimci-demokrat grupları da içine alarak iyice genişledi ve 2●●●'li yıllara girilirken 8 Mart kutlamalarının üstüne kabul edilemez bir ağırlık olarak çöktü.

Komünistler daha en baştan bu gerici oportünist eğilimin karşısına çıktılar ve kadın sorununa marksist yaklaşım üzerinden bu burjuva reformist çabanın içyüzünü teşhir ettiler. Bu çaba devrimci hareketin öteki bazı çevrelerinden destek gördü ve böylece 8 Mart kutlamalarındaki kaçınılmaz ayrışma gündeme geldi. Bir yanda 8 Mart'ı emekçi ve devrimci içeriği ve gelenekleri ile ele alan Devrimci 8 Mart Platformu, öte yanda onu salt bir kadın eylemine indirgeyen, böylece emekçi ve devrimci karakterinden arındırarak içini boşaltan reformist feminist cephe.

Bu iki temel platformun bağdaşmazlığı ve devrimciler cephesinde devrimci anlayış ve ilkelere dayalı olarak karşı platformun teşhiri, kuyrukçu bazı ara akımları bir dönem için sallantılı bir tavra itti. İçlerinden bazıları bir kereliğine de olsa Devrimci 8 Mart Platformu

(Devamı s.35'de)